

Skyddad natur 31 dec 2005

Protected nature 2005

I korta drag

Naturresevatnen fortsätter att öka

Vid utgången av 2005 fanns 2 712 naturresevat i landet, 101 fler än året innan. Deras totalareal ökade med nära 60 000 hektar, motsvarande 1,5 procent. Naturresevat är den vanligaste skyddsformen och utgör 8 procent av Sveriges landareal.

Inga nya nationalparker har tillkommit sedan Fulufjället i Dalarna avsattes 2002. I landet finns 28 nationalparker vars sammanlagda area är 700 000 ha. Totalt omfattade skyddsformerna nationalpark, naturresevat, naturvårdsområde och djur- och växtskyddsområde 10 procent av Sveriges landareal år 2005.

Sammanfattning av skyddade arealer 31 december 2005

Overview of protected areas in Sweden 2005

Typ av skyddat område	Antal	Total areal, hektar	Landareal, hektar	Skyddad landareal av Sveriges totala landareal (%)
Nationalparker	28	699 863	632 640	1,5
Naturresevat	2 712	4 103 085	3 463 008	8,4
Naturvårdsområden	136	162 740	119 950	0,3
Djur- och växtskyddsområden ¹⁾	1 040	107 506	60 670	0,1
Summa 2005	3 916	5 073 195	4 276 268	10,4
Natura 2000-områden	3 992	6 292 983

¹⁾ Avser 31 dec 2004

Fjällhed dominerar

Den vanligaste naturtypen i både nationalparker och naturresevat ovanför fjällnära gränsen är fjällhed. Nedanför gränsen är tallskog och myr de vanligaste naturtyperna inom nationalparkerna och myr samt tall- och granskog är vanligast inom naturresevatnen.

Maria Tiricke, Naturvårdsverket
Tfn 08- 698 13 30
maria.tiricke@naturvardsverket.se

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Anna-Karin Westöö, SCB
Tfn 08- 506 945 68
annakarin.westoo@scb.se

Rapporten har producerats av Naturvårdsverket och SCB gemensamt. SCB ansvarar för officiell statistik om skyddad natur. Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

ISSN 1403-8978 Serie MI Miljövård – SM 0601. Utkom den 21 december 2006.

URN:NBN:SE:SCB-2006-MI41SM0601_pdf

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Kjell Jansson, SCB.

Störst andel skyddad natur i norra Sverige

De skyddade arealerna är ojämnt fördelade i landet. Huvuddelen, cirka 80 procent, av den totala arean nationalparker och naturreservat ligger i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Inom dessa län ligger merparten av områdena i fjällen eller längs kanten av fjällkedjan.

Många små områden

Antalsmässigt domineras den skyddade naturen av små områden. Nära 70% av landets naturreservat, naturvårdsområden samt djur- och växtskyddsområden är mindre än 100 hektar. Ser man istället till arealerna, dominerar ett mindre antal stora områden.

Övrigt skydd

Sverige har till och med år 2005 föreslagit och pekat ut 3 992 områden, motsvarande 6 293 000 hektar, att ingå i nätverket "Natura 2000".

Biotopskyddsområden regleras i miljöbalken och 4 840 områden om 14 825 ha har avgränsats av skogsstyrelserna. Dessutom har länsstyrelserna avgränsat biotopskyddsområden i 81 områden omfattande 165 hektar. Naturvårdsavtal har tecknats mellan skogsstyrelserna och markägare för 20 000 hektar skogsmark.

Även områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv regleras i miljöbalken. För naturvård har 10,4 miljoner ha bedömts vara av riksintresse och för friluftsliv 10,9 miljoner ha.

De fyra s.k. nationalälvarna Torneälven, Kalixälven, Piteälven och Vindelälven samt ytterligare 38 delavrinningsområden med en totalareal om 153 000 km² är skyddade mot vattenkraftutbyggnad. Dessutom är 10 älvsträckor i 7 andra vattendrag skyddade.

Kostnader för skyddade områden

För att säkra skyddade områden avsatte Naturvårdsverket 991 miljoner kr under år 2005. Av detta avser 717 miljoner kr köp, 237 miljoner kr ersättning för intrång och 37 miljoner kr bidrag. Därutöver har Skogsstyrelsen betalat ut 112 miljoner kr som ersättning för biotopskydd och 26 miljoner kr som ersättning för naturvårdsavtal.

Tre nya kulturresevat

Under 2005 tillkom tre kulturresevat, bland annat fjället Atoklimpen i Västerbottens län som är en samisk kulturmiljö. Totalt finns 24 kulturresevat i landet. Det största är Lillhärjeåbygget i Jämtlands län som utgör hälften av kulturresevatens sammanlagda area.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	6
Nationalparker	6
Naturreservat	6
Kulturresevat	6
Naturvårdsområden	7
Naturminnen	7
Djur- och växtskyddsområden	8
Natura 2000	8
Naturtyper	9
Skyddad skogsmark	10
Storleksfördelning	11
Avstånd till nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden	11
Förvaltare av skyddade områden	11
Fridlysta djur- och växtarter	12
Naturvårdsavtal och biotopskyddsområden i skog och jordbruksmark	12
Reservat i marin miljö	13
Kommunala beslut	13
Riksintressanta områden	13
Skyddade älvar	13
Nationalstadsparker	14
Kostnader	14
Internationell utblick	14
Tabeller	15
Teckenförklaring	15
1. Nationalparker 2005-12-31	15
2. Naturreservat länsvis 2004 och 2005	16
3. Kulturresevat 2005-12-31	16
4. Naturvårdsområden länsvis 2004 och 2005	17
5. Naturminnen länsvis 2004-12-31	17
6. Djur- och växtskyddsområden länsvis 2004-12-31	18
7. Natura 2000-områden länsvis 2005-12-31	18
8. Naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Hektar	19
9. Naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Procent	19
8. Naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Hektar. Fortsättning	20
9. Naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Procent. Fortsättning	20
10. Naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Hektar	21
11. Naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Procent	21

10. Naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Hektar. Fortsättning	22
11. Naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Procent. Fortsättning	22
12. Fjällnära naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Hektar	23
13. Fjällnära naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Procent	23
14. Fjällnära naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Hektar	23
15. Fjällnära naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Procent	23
16. Produktiv skogsmark i nationalpark och naturreservat nedanför gränsen för fjällnära skog länsvis 2005	24
17a. De 10 största naturreservaten 2005-12-31. Hektar	24
17b. De 10 största naturvårdsområdena 2005-12-31. Hektar	24
17c. De tre största sammanhängande områdena av skyddad natur (nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde) 2005-12-31.	25
17d. De 10 största djur- och växtskyddsområdena 2004-12-31. Hektar	25
17e. De 10 största Natura 2000-områdena 2005-12-31. Hektar	25
18. Storleksfördelning av skyddade områden 2005-12-31	26
19. Folkmängd inom olika avstånd från nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden	26
20. Förvaltare av nationalparker, naturreservat och naturvårds- områden 2005-12-31	27
21. Djur- och växtarter fridlysta i hela landet 2005-12-31	27
22. Naturvårdsavtal, biotopskyddsområden i skog och biotopskyddsområden i jordbruksmark 2005-12-31	28
23. Reservat i marin miljö 2005-12-31	28
24. Kommunala beslut om NR och NVO länsvis 2005-12-31	29
25. Riksintressanta områden, areal i hektar	29
26. Älvar skyddade mot vattenkraftsutbyggnad	30
27. Nationalstadspark	31
28a. Kostnader för säkrade områden år 2005, tkr	31
28b. Fördelning på olika markåtkomstformer	31
29. Skyddad natur i ett urval av länder 2004	32
30. Skyddad natur 2005, sammanfattning	33

Kartor **34**

1. Nationalparker 2005-12-31	34
2. Naturreservat 2005-12-31	35
3. Naturvårdsområden 2004-12-31	36
4. Naturminnen länsvis 2004-12-31	37
5. Areal nationalpark, naturreservat och naturvårdsområde inom 20 km respektive 50 km. Hektar	37
6. Djur- och växtskyddsområden 2004-12-31	38
7. Natura 2000-områden 2005-12-31	39
8. Reservat i marin miljö 2005-12-31	40
9. Nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken	40

Fakta om statistiken **41**

Detta omfattar statistiken	41
Definitioner och förklaringar	41
Så görs statistiken	43
Register över skyddade områden - NVR	43
Statistikens tillförlitlighet	43
In English	44
<hr/>	
Summary	44
List of tables	45
List of terms	46

Statistiken med kommentarer

Merparten av data till statistiksammanställningen är hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, Naturvårdsregistret, NVR, i databasen VIC-Natur. Databasen är ännu inte helt komplett avseende skyddsformerna naturminnen samt djur- och växtskyddsområden.

Nationalparker

Drygt 86 procent av den totala nationalparksarealen ligger inom fjällområdet i Norrbottens län (Abisko, Stora Sjöfallet, Sarek, Pieljekaise, Vadvetjåkka, Padjelanta) eller fjällnära i samma län (Muddus). Således råder en naturgeografisk obalans när det gäller skyddad natur i nationalparkerna, *tabell 1. Karta 1* visar nationalparkernas utbredning, med gränser för de fyra största.

Den totala nationalparksarealen utgörs till ca 10 procent av vatten.

De första nationalparkerna (9 stycken) avsattes redan år 1909. Den senast tillkomna nationalparken är Fulufjället i Dalarna som avsattes under 2002.

Av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och djur- och växtskyddsområden) utgör nationalparkernas landareal 15 procent.

Naturreservat

Den 31 dec 2005 fanns 2 712 naturreservat i Sverige, 101 fler än året innan. Dess totalareal ökade med nära 60 000 hektar, motsvarande 1,5 procent.

Sedan 1967, året då Naturvårdsverket och länsstyrelsernas naturvårdsenheter bildades, har antalet naturreservat ökat från 360 till 2 712. Under samma tid har reservatens totala landareal ökat från ca 25 000 ha till 3 463 000 ha.

Huvuddelen, 84 procent, av landarealen i naturreservaten ligger i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Inom dessa län ligger merparten av reservaten i fjällområdet eller i det fjällnära området (ovanför den s.k. fjällnära gränsen), se *tabell 2 och karta 2*.

Av den totala reservatsarealen i landet utgörs ca 15 procent av vatten.

Av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och djur- och växtskyddsområden) utgör naturreservatens landareal 80 procent.

Observera att antalet områden påverkas av att registrering sker länsvis. Ett sammanhängande område som korsar en länsgräns blir därmed fördelat på flera områden (ett per län). Antalet sammanhängande områden i riket som helhet är därför något färre än det som anges i tabellens summerad.

Kulturresevat

Under 2005 tillkom tre kulturresevat, bland annat fjället Atoklimpen i Västerbottens län som är en samisk kulturmiljö. Totalt fanns 24 kulturresevat i landet vid utgången av år 2005. Det arealmässigt dominerande kulturresevatet är Lillhärjeåbygget, Jämtlands län, som utgör hälften av kulturresevatens sammanlagda area. *Se tabell 3*.

Av de 24 kulturresevatena är 22 stycken inrättade av länsstyrelser. De övriga två är kommunalt beslutade kulturresevat. I november 2004 togs det första kommunala beslutet om inrättande av kulturresevat avseende Lögdö Bruk, en järnbruksmiljö i Timrå kommun. Under 2005 tillkom ytterligare ett kommunalt

beslutat reservat, Ramsholmen i Marks kommun. I flera kommuner fortsätter processen med utredning och planering av kulturresevat.

Skyddsformen kulturresevat infördes 1 januari 1999 i och med att miljöbalken trädde i kraft. Vid valet av skyddsområdets beteckning (natur- eller kulturresevat) har syftet med skyddet en avgörande betydelse.

Naturvårdsområden

Naturvårdsområden utgör endast en mindre andel, 3 procent, av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och djur- och växtskyddsområden). Av den totala arealen naturvårdsområden utgör vatten 26 procent. *Se tabell 4 och karta 3.*

Den största totalarealen naturvårdsområden finns i Västra Götalands län. Här återfinns många marina områden (Gullmarn och områden med grunda mjukbottnar) bland naturvårdsområdena. I Örebro och Västmanlands län dominerar det stora naturvårdsområdet Malingsbo-Kloten som sammantaget har en totalareal på närmare 24 000 ha.

Observera att antalet områden påverkas av att registrering sker länsvis. Ett sammanhängande område som går över länsgränser blir därmed fördelat på flera "länsområden". Det totala antalet sammanhängande områden i riket kan därför vara något lägre än det i summeraden redovisade.

Skyddsformen naturvårdsområde, som infördes i naturvårdslagen 1974, upphörde i och med införandet av miljöbalken 1999. De områden som avsatts skall vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturreservat. Det finns dock ett skäl att särskilja naturvårdsområdena i statistikredovisningen även fortsättningsvis. Lagstiftningen gav denna skyddsform en stor begränsning (föreskrifterna får inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastighet). Skyddsformen ansågs lämplig att användas i stället för reservatsbildning i de fall det inte var nödvändigt att avsevärt försvåra den pågående markanvändningen för att uppnå syftet med förordnandet. Exempel var ytterskärgårdar, marina miljöer och skogsområden för friluftslivet.

Naturminnen

Eftersom naturminnen i huvudsak utgörs av punktobjekt är det inte meningsfullt att redovisa totalareal eller landareal för denna skyddsform. Naturminnenas andel av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, naturminnen och djur- och växtskyddsområden) är försumbar.

Merparten av naturminnena är avsatta genom äldre beslut och med stöd av tidigare naturvårdslagstiftning. De flesta utgörs av mer eller mindre märkliga, oftast äldre, träd. Andra objekt är flyttblock och jättegrytor. Även mindre områden (vanligtvis mindre än 1 ha) som t.ex. växtplatser för ovanliga växter eller små holmar förekommer bland naturminnena.

Dessvärre är databasen ännu inte fullständig avseende denna skyddsform och istället publiceras här data för 2004. Uppgifterna kan vara av bristande kvalitet då databasen sedan dess har reviderats. *Se tabell 5 och karta 4.*

Djur- och växtskyddsområden

Närmare hälften av djur- och växtskyddsområdenas totalareal utgörs av vatten. Se tabell 6 och karta 6. Cirka 75 procent av den sammanlagda landarealen av djur- och växtskyddsområdena ligger i Norrbottens län. Det arealmässigt helt dominerande objektet är fågelskyddsområdet Tjålmejaure (44 000 ha).

De allra flesta djur- och växtskyddsområden är avsatta till skydd för fågellivet. Områden kan även avsättas till skydd för sälar, för en kombination av fågel- och sälskydd eller för sällsynta eller störningskänsliga växtarter.

Föreskrifter om tillträdesförbud kan även meddelas inom ramen för ett förordnande om nationalpark, naturreservat, kulturresevat, naturvårdsområde eller naturminne. De områden som berörs av tillträdesförbud på detta sätt redovisas inte i tabell 6.

Av den sammanlagda skyddade landarealen (nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och djur- och växtskyddsområden) utgör landarealen av djur- och växtskyddsområdena ca 1,4 %.

Dessvärre är databasen ännu inte fullständig avseende denna skyddsform och istället publiceras här data för 2004. Uppgifterna kan vara av bristande kvalitet då databasen sedan dess har reviderats.

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden som byggs upp inom EU. Naturområdena innehåller arter och/eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som skyddsvärda. Sverige måste, liksom övriga EU-länder, se till att nödvändiga bevarandeåtgärder vidtas i områdena. Bestämmelserna i direktiven är numera införda i bl.a. miljöbalken (MB) och gäller alla kategorier av Natura 2000-områden. Särskilt bör nämnas att de alla är av riksintresse enligt 4 kap MB och att en ny särskild tillståndsplikt införts i 7 kap MB för åtgärder med viss effekt på dessa områden.

Natura 2000-områdena består dels av särskilda skyddsområden för vissa fågelarter, SPA (Special Protection Areas), och dels av områden av gemenskapsintresse, SCI (Sites of Community Importance) för andra artgrupper av växter och djur samt naturtyper. Alla SPA- och SCI-områden utgör tillsammans nätverket Natura 2000.

Sverige har från 1995 till 2005 föreslagit 3 903 SCI-områden, med en sammanlagd yta på ca 6 145 000 hektar, och pekat ut 509 SPA-områden på ca 2 865 000 hektar som kandidater till nätverket. Vissa områden är både föreslagna som SCI och utpekade som SPA. Sammantaget hör 3 992 områden med en yta på ca 6 293 000 hektar till endera eller båda av dessa kategorier, tabell 7 och karta 7.

Mer information om Natura 2000 finns i handboken "Natura 2000 i Sverige" (Naturvårdsverket 2003) och på webbplatsen www.naturvardsverket.se/natura2000.

Naturtyper

Naturvårdsverket har, i samverkan med Lantmäteriet och länsstyrelserna, genomfört en naturtypskartering av samtliga nationalparker och naturreservat med hjälp av satellitbilder och, för fjällnära områden, flygbildstolkade vegetationskartor. Statistik från de ogeneraliserade editerade klassningarna finns införd i databasen VIC-Natur på objektsnivå. Naturtyper i nationalparker och naturreservat redovisas i *tabell 8-15*.

Karteringen gör inte anspråk på att vara fullständig med avseende på alla naturtyper utan har koncentrerats på skogstyper. Övriga naturtyper är inte finare indelade i t.ex. våtmarker eller betesmarker utan redovisas i klasserna jordbruksmark, myr, vatten och övrigt. Skogstypsindelningen är anpassad efter vad som är möjligt med satellitbildstekniken. Minsta karteringsenhet är 0,5 ha. Med kartdata avgränsades skogsdata, hyggen samt klasser utanför skogen.

Naturtypskarteringen ovanför gränsen för fjällnära skog baseras, till skillnad från nedanför gränsen, på flygbildstolkade vegetationskartor. Gränsen för fjällnära skog är sammanställd 1993/1994 av SLU/Institutionen för skogstaxering. En förordning finns som rör denna gräns, Skogsstyrelsens författningssamling SKSFS 1991:3, se även *karta 2*.

Rapporterna ”Kartering av skyddade områden – Skogstyper i nationalparker och naturreservat ” (Naturvårdsverkets rapport 5282) och ”Kartering av skyddade områden – Kontinuerlig naturtypskartering” (Naturvårdsverkets rapport 5391) beskriver naturtyper samt metoder och resultat från naturtypskarteringen. Under år 2006 laddades en förbättrad och utökad naturtypsindelning i VIC-Natur.

Följande kortfattade beskrivning avser de redovisade naturtyperna i tabell 8-15.

Skogstyper

Tallskogar. I huvudsak homogen tallskog (>70% tall).

Gransskogar. I huvudsak homogen gransskog (>70% gran).

Barrblandskog. Blandskogar av tall och gran (inget trädslag når 70%).

Barrsumpskog. Barr- och lövblandade barrskogar som sammanfaller med myr i kartdata.

Lövblandade barrskogar. Barrskogar med lövträd (>30% lövträd).

Triviallövskogar. I huvudsak homogen lövskog (>70% triviallöv).

Ädellövskogar. I huvudsak homogena ädellövskogar (>70% löv, >50% ädellöv).

Triviallövskogar med ädellövinslag. (Lövskogar med 20-50% ädellöv).

Lövsumpskog. Lövskog som sammanfaller med myr i kartdata.

Hygge. Avverkade skogar de senaste 10-15 åren, max höjd 3-5 meter.

Impediment. Ej produktiv skog, men som faller under skog i kartdata.

Övriga naturtyper

Vatten

Myr (våtmark, övrig våtmark, torvtäkt m.m.)

Övrigt (odlad mark, äng, betesmark, övrig öppen mark, byggnader m.m.).

*Naturtyper ovanför gränsen för fjällnära skog***Fjällblock och hållmark**

Fjällhed. Gräshed (inkl moderat snölega), skarp, torr, frisk och våt rished.

Fjälläng. Lågörtäng, högörtäng, buskmark.

Fjällmyr. Blöt myr, övrig myr.

Fjällbjörkskog. Hedbjörkskog, ängsbjörkskog.

Fjälltallskog.

Fjällbarrblandskog.

Fjällgranskog.

Lövblandad fjällbarrskog.

Fjällhygge.

Glaciärer och permanenta snöfält.

Hyggen

Vatten

Övrigt. Kulturmark och låglandsgräsmarker, exploaterad mark (inkl bebyggelse), övrig mark (sandmark etc.).

Summan av naturtypsarealerna samt arealen av naturtypen vatten avviker i vissa fall från de arealer som redovisas i tabellerna 1 och 2.

Observera att förutom de naturtyper som redovisas i tabell 12-15, här benämnda fjällnära naturtyper, består den totala arealen av nationalparker och naturreservat ovanför gränsen för fjällnära skog även av naturtyperna hyggen, vatten och övrigt. Hyggen, vatten och övrig mark ovanför och nedanför gränsen för fjällnära skog är samredovisade, se tabell 8-11.

Inom nationalparkerna är tallskog och myr de vanligaste naturtyperna nedanför gränsen för fjällnära skog. Ovanför gränsen dominerar naturtypen fjällhed. Även i naturreservaten är fjällhed, tillsammans med fjällbjörkskog, den vanligaste naturtypen ovanför gränsen för fjällnära skog. Nedanför gränsen är myr samt tall- och granskog vanligast.

Skyddad skogsmark

I många naturreservat, eller delar av naturreservat, är naturtyperna inte formellt skyddade. Skogar kan avverkas eller på andra sätt förändras av mänsklig påverkan. Motiven till reservatsbildning kan istället ha varit att skydda tex. mark för friluftsliv, landskapsbild, botaniska eller geologiska värden eller så har resurserna varit begränsade vid reservatsbildandet.

I naturtypskarteringen har ingått att, utifrån data om skyddad skog i respektive reservat, fördela naturtyperna som skyddade eller ej skyddade. Med skyddad skog avses som huvudregel produktiv skogsmark som genom fastställda beslut och skötselplaner disponeras för naturvårdsändamål, dvs. helt skyddade naturskogar och skogar som helt sköts med naturvårdssyfte, inklusive restaureringsmarker och marker med inkomstgivande naturvårdsskötsel.

Nationalparker och reservat ovanför gränsen för fjällnära skog är skyddade i sin helhet.

Riksdagen har i december 2001 fastställt miljömål som bland annat innebär att ytterligare 320 000 hektar produktiv skogsmark skall skyddas som nationalpark eller naturreservat nedanför gränsen för fjällnära skog räknat för perioden 1999 – 2010. Av denna areal säkrades under åren 1999–2005 ca 95 800 hektar genom förvärv eller inträngsersättning. Den 31 december 2003 var 226 000 hektar, eller 75 procent, av den produktiva skogen, skogsmark exklusive impediment, skyddad i nationalparker och naturreservat nedanför gränsen för fjällnära skog. Dessvärre finns ingen mer aktuell statistik över skyddad produktiv skogsmark tillgänglig. I *tabell 16* finns uppgifter om produktiv skogsmark i nationalpark och naturreservat 2005.

Storleksfördelning

Antalsmässigt domineras den skyddade naturen av små områden. Nära 70% av landets naturreservat, naturvårdsområden samt djur- och växtskyddsområden är mindre än 100 hektar. Ser man istället till arealerna dominerar ett mindre antal stora områden.

Observera att storleksfördelningen och antalet områden påverkas av att registreringen, förutom nationalparkerna, sker länsvis. Ett sammanhängande område som går över länsgränser blir därvid fördelat på flera "länsområden".

I Västerbotten ligger det största naturreservatet, Vindelfjällen, som även är det största Natura2000-området. I Norrbotten bildar nationalparkerna Stora Sjöfallet, Sarek, Padjelanta och Muddus tillsammans med naturreservatet Sjaunja och intilliggande naturreservat och naturvårdsområden ett sammanhängande område av skyddad natur som är större än Skånes och Blekinges sammanlagda yta. Se *tabell 17a-e*.

Avstånd till nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden

Närmare 3/4 av befolkningen har tillgång till nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde inom 5 km från bostaden. Medelavståndet till denna typ av skyddsobjekt är 4 km. Uppgifterna i *tabell 19* beaktar inte det skyddade områdets storlek och visar främst i vilken omfattning den skyddade naturen har inrättats nära större tätorter. Trots norra Sveriges stora arealer av skyddad natur har befolkningen där i genomsnitt längre avstånd till nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden än befolkningen i södra Sverige.

Nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården är inte inkluderad i statistiken.

Karta 5 visar tillgången på arealer nationalpark, naturreservat och naturvårdsområde inom 20 km respektive 50 km från punkter utlagda över Sveriges yta med 5 km avstånd från varandra. Uppgifterna i *karta 5* och *tabell 19* avser 2003.

Förvaltare av skyddade områden

Vissa objekt har flera förvaltare, t.ex. markägaren och skogsstyrelsen eller både kommun och länsstyrelse. Den totala summan objekt i *tabell 20* är därför högre än summan av antalet nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden. I kategorin övrigt ingår skogsstyrelser och stiftelser. Det totala antalet nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden är något lägre än summan av dessa per län. Det beror på att några objekt korsar en länsgräns och blir därmed fördelade på mer än ett län.

Fridlysta djur- och växtarter

Tabell 21 redovisar antalet djur- och växtarter som är fredade med stöd av miljöbalken.

Från och med den 1 januari 2000 är 300 växt- och djurarter fridlysta i hela landet enligt miljöbalken. Alla vilda kärlväxter, mossor, lavar, svampar, alger, grod- och kräldjur kan fridlysas, liksom de flesta ryggradslösa djur (insekter m.m.). Fridlysningsföreskrifterna samt de fridlysta arterna i bokstavsordning finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:12) där det också framgår vilka generella undantag som gäller för några av arterna.

Samtliga vilda arter av grodor, ödlor och ormar är sedan den 1 januari 2000 fridlysta i hela landet.

Jaktlagen (SFS 1987:259) och jaktförordningen (SFS 1987:905) reglerar fredning och jakt av vilda djur och fåglar.

Naturvårdsavtal och biotopskyddsområden i skog och jordbruksmark

I tabell 22 redovisas antal och arealer av områden med biotopskydd samt naturvårdsavtal. Biotopskyddsområden i skog regleras enligt 7 kapitlet 11 § Miljöbalken. Skyddet omfattar mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som av annan orsak är särskilt skyddsvärda. Inom områdena får inte verksamhet bedrivas som kan skada naturmiljön. I allmänhet används denna skyddsform för att bevara nyckelbiotoper. Begreppet nyckelbiotop avser skogsmiljöer där man finner eller kan förväntas finna så kallade rödlistade arter, arter som på längre eller kortare sikt är hotade till sin existens.

Biotopskyddsområden i skog avgränsas av skogsstyrelsen enligt 6 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. På skogsmark kan 18 olika biotopslag skyddas. Bl.a. har brandfält, äldre naturskogsartade skogar och ras- eller bergbranter i skog skyddats.

Naturvårdsavtal är ett civilrättsligt avtal som tecknas mellan markägaren och staten eller en kommun. Skogsstyrelsen arbetar med naturvårdsavtal i skogsmark. Syftet med avtalen är att bevara, utveckla eller skapa områden med höga naturvärden. Skogsstyrelsens avtal är normalt 50-åriga och kan ses som en del av det långsiktiga skogsskyddet. Markägaren får viss ekonomisk ersättning för de begränsningar i brukandet som avtalet medför. Ibland tecknar markägarna dock avtalet utan att begära någon ekonomisk ersättning.

Biotopskyddsområde i skogsmark är en skyddsform som hanteras av skogsstyrelserna.

Biotopskyddsområden i jordbruksmark hanteras av länsstyrelserna och skyddas av paragraferna 5 och 7 i områdesskyddsförordningen:

- 5§ gäller för biotoper på jordbruksmark som är skyddade från 1 januari 1994. Skyddet gäller för alléer, pilevallar, stenmurar, odlingsrösen, åkerholmar, småvatten, våtmarker och källor i jordbruksmark.

- 7§ gäller för biotoper som avgränsas av länsstyrelsen. Det rör sig om rik- och kalkkärr i jordbruksmark, naturliga ängar och naturbetesmarker, naturliga bäckfåror samt ras- eller bergbranter som inte ligger i skogen.

Reservat i marin miljö

Marint värdefulla områden längs våra kuster och i havsområden säkerställs och skyddas som nationalpark, naturreservat eller som andra former av områdes-skydd enligt Miljöbalken. Naturreservat är den vanligaste formen för skydd av marinbiologiska och maringeologiska värden. Beslut om naturreservat i marin miljö fattas av länsstyrelse eller kommun. Fiskerilagen kan användas för skydd av fisk och kan även ge indirekt skydd genom reglering av fiskemetoder. Den tidigare beteckningen ”marina reservat” finns inte i miljölagstiftningen.

De i *tabell 23 och karta 8* angivna skyddade områdena i form av naturreservat, naturvårdsområde eller nationalpark avser vanligtvis större, rent marina områden med föreskrifter och övervakningsprogram för att följa utvecklingen genom regelbundna provtagningar. Det finns dessutom drygt 400 Natura 2000-områden som innehåller havsvatten varav marina habitat är rapporterade till EU i 270 av dessa områden.

Kommunala beslut

Kommunerna kan besluta om bildande av naturreservat (liksom tidigare efter delegation från Länsstyrelsen av naturvårdsområden). Antalet kommunala beslut om att bilda naturreservat, NR, eller naturvårdsområde, NVO, per län framgår av *tabell 24*.

Riksintressanta områden

I 3 kap 6 § miljöbalken anges att mark- och vattenområden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av områdenas naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Områden av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövården eller friluftslivet skall skyddas mot sådana åtgärder. Naturvårdsverket avgör vilka områden som är riksintressanta för naturvård respektive friluftsliv. Dessa områden kallas riksobjekt och redovisas länsvis i *tabell 25*. Det senaste urvalet av riksobjekten för naturvärden utsågs vid en översyn som utfördes av Naturvårdsverket under åren 1996 till 1999. Områdena av riksintresse för friluftslivet avgränsades vid en översyn under åren 1986 till 1989.

Arealerna inkluderar land och vatten, såväl insjöar som territorialvatten. Siffrorna är avrundade till närmaste 100-tal hektar.

En del av riksobjekten är också avsatta som nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde. I stort sett alla nationalparker ingår i riksobjekt.

De riksintressanta områdena för naturvård har klassificerats efter en indelning i riksvärden. Samma område kan ha flera riksvärden. De vanligaste riksvärdena är odlingsmark, våtmark, geovetenskapliga riksvärden, övrigt (skog, sjöar, vattendrag samt landskapstyper såsom fjäll- och skärgårdslandskap).

Skyddade älvar

I miljöbalken 4 kap 6 § anges att älvar kan skyddas mot vattenkraftsutbyggnad. Fyra älvar, Torne-, Kalix-, Pite- och Vindelälven, benämns nationalälvar. Skyddet är dock det samma för alla älvar som omfattas av det. För en del älvar avser skyddet hela avrinningsområdet och för andra enbart en älvsträcka. *Se tabell 26*. Torneälvens avrinningsområde inkluderar även areal i Finland.

Nationalstadsparker

Genom en ändring av naturresurslagen (NRL) år 1995 skapades en möjlighet att inrätta s.k. nationalstadsparker. Den 1 januari 1995 inrättades den första nationalstadsparken, Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården, som hittills är den enda, se *karta 9*. Areal och folkmängd redovisas i *tabell 27*. Nationalstadsparksbegreppet regleras numera i 4 kap 7 § miljöbalken.

Inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. Dessa regler innebär att det kan var möjligt att uppföra ett begränsat antal nya byggnader inom bostadsområdena och områdena med byggnader för högre utbildning, vetenskaplig forskning, museiverksamhet, idrott och rekreation. Det är också möjligt att bygga om och anpassa byggnaderna efter sådana verksamheters behov. Åtgärderna ska dock utföras så att karaktären av byggnader i park bevaras.

Kostnader

Statens kostnader för naturvården består dels av kostnader för förvaltning av befintliga nationalparker och naturreservat m.m., dels av kostnader för markinlösen då nya reservat och parker m.m. bildas. De senare kostnaderna kan bestå dels av köp, dels av ersättning till markägaren för intrång, dels bidrag till kommuners och stiftelsers förvärv av eller intrångsersättning för mark för naturvårdsändamål.

För att säkra skyddade områden avsatte Naturvårdsverket under år 2005 991 miljoner kr. Av detta avser 717 miljoner kr köp, 237 miljoner kr ersättning för intrång och 37 miljoner kr bidrag.

En fördelning per län av kostnaderna 2005 framgår av *tabell 28a*, där även den areal som säkrats under året redovisas. Eftersom uppgifterna avser både befintliga och blivande parker och reservat stämmer de inte med arealuppgifterna i övriga tabeller. Fördelning av kostnaderna på olika markåtkomstformer görs i *tabell 28b*.

Utöver Naturvårdsverkets kostnader har Skogsstyrelsen under kalenderåret 2005 betalat ut 112 miljoner kr som ersättning för biotopskydd och 26 miljoner kr som ersättning för naturvårdsavtal. För hela perioden 1994 till och med år 2005 uppgår ersättningen till totalt 668 miljoner kronor för biotopskyddsområde och 148 miljoner kronor för naturvårdsavtal.

Internationell utblick

Jämförbarheten mellan olika länders statistik om skyddad natur är inte god. Detta beror bl.a. på att lagstiftningen varierar mellan länderna, att den institutionella strukturen är olika och att länderna har olika behov och prioriteringar.

Internationella Naturvårdsunionen (IUCN) har skapat en databas med ambitionen att samla samtliga världens skyddade områden. Källa till statistiken är FN:s miljöprogram, United Nations Environment Programme - World Conservation Monitoring Centre (UNEP-WCMC). Databasen är uppdaterad år 2004 och åtkomlig via World Resources Institutes hemsida, (www.wri.org).

I *tabell 29* redovisas arealen skyddad natur för ett urval av länderna i databasen. Tyskland, Sverige och Spanien har här störst areal skyddad natur inom EU medan Tyskland, Österrike och Danmark har den högsta andelen skyddad landareal. Beräknas de skyddade arealerna per invånare har de glesbebyggda nordiska och baltiska länderna stora värden jämfört med de kontinentala EU-länderna.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Nationalparker 2005-12-31

1. National parks

Namn	Län	Kommun	Areal tot, ha	Areal land, ha	Skyddsmotiv ¹⁾	Avsatt, år
Ängsö	AB	Norrtälje	195	73	BOKLR	1909
Tyresta	AB	Haninge	1 964	1 880	BZOSXGKR	1993
Store mosse	F	Tyresö Gnosjö Vaggeryd Värnamo	7 620	7 491	BOESGL	1982
Blå Jungfrun	H	Oskarshamn	189	66	GL	1926
Norra Kivill	H	Vimmerby	124	109	BZOS	1927
Gotska Sandön	I	Gotland	4 466	3 638	ZGL	1909
Stenshuvud	M	Simrishamn	413	242	BZOSGKLR	1986
Dalby Söderskog	M	Lund	36	37	BSK	1918
Söderåsen	M	Klippan Svalöv	1 625	1 623	BOKLR	2001
Tresticklan	O	Dals-Ed	2 908	2 722	GLS	1996
Djurö	O	Mariestad	2 357	315	BZOSGKFLR	1991
Tiveden	O	Karlsborg	1 353	1 216	BSGFL	1983
Garphyttan	T	Laxå				
Färnebofjärden	T	Lekeberg	110	111	K	1909
	U	Heby	10 471	5 990	BZFGKORS	1998
		Sala				
	W	Avesta				
	X	Sandviken				
Töfsingdalen	W	Älvdalen	1 659	1 613	ZSGL	1930
Fulufjället	W	Älvdalen	38 483	37 822		2002
Hamra	X	Ljusdal	30	28	BS	1909
Skuleskogen	Y	Kramfors Örnsköldsvik	2 911	2 650	BSGL	1984
Sänfjället	Z	Härjedalen	10 389	10 440	ZSGL	1909
Björnlandet	AC	Åsele	1 129	1 095	SK	1991
Abisko	BD	Kiruna	7 726	6 791	BEGFLR	1909
Muddus	BD	Jokkmokk Gällivare	51 166	49 354	BZOSGLR	1942
Padjelanta	BD	Jokkmokk	200 233	166 897	BZOGKLR	1962
Pieljekaise	BD	Arjeplog	15 467	14 112	SL	1909
Sarek	BD	Jokkmokk	198 658	194 067	BZOGLR	1909
Stora Sjöfallet	BD	Jokkmokk Gällivare	128 056	116 401	BZOSGLR	1909
Vadvetjåkka	BD	Kiruna	2 697	2 647	BGL	1920
Haparanda skär- gård	BD	Haparanda	7 431	3 210	BOGKR	1995
Summa 2005²⁾			699 863	632 640		
Summa 2004			699 865	632 505		

1) Skyddsmotiven förklaras i avsnittet "Fakta om statistiken".

2) På grund av nya mätningar är en del areor något reviderade.

2. Naturreservat länsvis 2004 och 2005

2. Nature reserves by county 2004 and 2005

Län	2004-12-31			2005-12-31			Andel land-areal av tot. areal, %
	Antal	Areal totalt, ha	Därav land-areal, ha	Antal	Areal totalt, ha	Därav land-areal, ha	
Stockholms	198	86 486	27 503	204	85 228	26 901	32
Uppsala	80	30 879	19 249	84	29 692	18 857	64
Södermanlands	98	42 809	14 200	98	41 634	12 190	29
Östergötlands	132	43 337	12 561	136	43 566	18 502	42
Jönköpings	77	9 978	9 233	81	12 191	11 257	92
Kronobergs	80	14 311	9 109	83	14 891	9 667	65
Kalmar	141	37 011	16 280	147	44 993	21 259	47
Gotlands	79	68 193	8 687	89	75 583	9 793	13
Blekinge	73	11 411	5 978	77	12 173	6 373	52
Skåne	166	65 153	17 202	172	65 670	17 855	27
Hallands	132	13 413	9 941	131	13 317	9 805	74
V:a Götalands	327	77 415	49 035	331	92 805	50 059	54
Värmlands	83	88 827	36 469	85	95 294	40 703	43
Örebro	108	11 485	8 296	126	12 575	9 555	76
Västmanlands	93	26 182	13 679	95	26 462	13 274	50
Dalarnas	159	217 892	210 897	163	246 641	238 704	97
Gävleborgs	104	24 620	14 048	107	23 493	14 912	63
Västernorrlands	99	22 879	17 606	99	22 437	17 288	77
Jämtlands	61	497 825	469 325	68	495 504	466 288	94
Västerbottens	155	806 245	743 135	158	803 712	735 521	92
Norrbottnens	167	1 847 484	1 716 766	180	1 845 223	1 714 246	93
Summa	2 611	4 043 836	3 429 199	2 712	4 103 085	3 463 008	84

3. Kulturresevat 2005-12-31

3. Culture reserves

Län	Miljö	Typ av miljö	Beslut	Areal totalt, ha
Stockholms	Brottö	Skärgårdsjordbruk	2004	137
Uppsala	Lingnåre	Fossilt odlingslandskap	2004	28
Östergötlands	Smedstorp	Dubbelgård	2001	84
Östergötlands	Öna	Skogshemman	2002	54
Jönköpings	Åsen	Bymiljö	2000	35
Kronobergs	Råshult	Komministerboställe	2002	46
Gotlands	Norrby	Gårdsmiljö	2002	33
Blekinge	Ronneby brunn	Brunnspark	2003	102
Hallands	Mårtagården	Kaptensboställe	2003	31
Hallands	Åskhult	Bymiljö	2004	138
V:a Götalands	Gunnebo	Slottsmiljö	2003	101
V:a Götalands	Ramsholmen	Odlingslandskap	2005	70
Värmlands	Juhola	Finngård	2001	46
Värmlands	Brattforsheden	Krigsflygfält	2003	411
Örebro	Pershyttan	Bergsmansby	2004	128
Dalarnas	Östra Utsjö	Kvarnstensbrott	2003	14
Gävleborgs	Västeräng	Bymiljö	2002	401
Västernorrlands	Lögdö Bruk	Järnbruksmiljö	2004	7
Västernorrlands	Marieberg	Sågverkssamhälle	2004	3
Västernorrlands	Sandviken	Fiskeläge	2005	24
Jämtlands	Lillhärjebygget	Fjällgård	2002	2 891
Västerbottens	Rörträsk	Översilningsängar	2002	27
Västerbottens	Atoklimpen	Samisk kulturmiljö	2005	940
Norrbottnens	Hanhinvittikko	Fäbod	2002	7
Summa				5 758

Källa: Riksantikvarieämbetet

4. Naturvårdsområden länsvis 2004 och 2005

4. Nature management areas by county 2004 and 2005

Län	2004-12-31			2005-12-31 ¹⁾			
	Antal	Areal totalt, ha	Därav landareal, ha	Antal	Areal totalt, ha	Därav landareal, ha	Andel landareal av tot. areal, %
Stockholms	16	14 311	8 545	15	13 923	8 016	58
Uppsala	–	–	–	–	–	–	–
Södermanlands	4	2 936	2 425	4	2 636	2 072	79
Östergötlands	2	304	304	2	304	304	100
Jönköpings	5	4 904	4 164	4	2 778	2 123	76
Kronobergs	5	774	704	5	759	704	93
Kalmar	17	9 248	9 240	17	9 261	9 261	100
Gotlands	6	11 289	10 988	5	11 870	11 870	100
Blekinge	2	959	822	2	965	817	85
Skåne	10	6 415	6 175	10	6 444	6 177	96
Hallands	5	5 111	1 500	5	5 290	1 560	29
V:a Götalands	38	67 803	31 669	36	60 512	36 011	60
Värmlands	1	10 428	9 075	1	11 400	10 000	88
Örebro	1	14 705	12 932	1	14 800	13 500	91
Västmanlands	1	8 567	8 166	1	8 700	8 100	93
Dalarnas	6	27 032	24 928	5	525	205	39
Gävleborgs	12	4 390	2 172	11	3 988	2 034	51
Västernorrlands	3	8 400	7 016	3	6 841	5 963	87
Jämtlands	1	267	264	1	270	265	98
Västerbottens	6	679	219	6	690	210	30
Norrbottens	2	784	760	2	784	760	97
Summa	143	199 306	142 068	136	162 740	119 950	74

1) Skillnader mot föregående år beror på att databasen har uppdaterats. Exempelvis kan en del områden som tidigare klassats som naturvårdsområden nu istället redovisas som naturreservat.

5. Naturminnen länsvis 2004-12-31

5. Natural monuments by county

Län	Antal
Stockholms	140
Uppsala	30
Södermanlands	24
Östergötlands	99
Jönköpings	67
Kronobergs	85
Kalmar	214
Gotlands	27
Blekinge	76
Skåne	52
Hallands	39
V:a Götalands	211
Värmlands	25
Örebro	65
Västmanlands	43
Dalarnas	155
Gävleborgs	9
Västernorrlands	17
Jämtlands	23
Västerbottens	12
Norrbottens	20
Summa 2004	1 433
Summa 2003	1 433

Källa: Naturvårdsregistret 2005

6. Djur- och växtskyddsområden länsvis 2004-12-31

6. Wildlife sanctuaries by county

Län	Antal	Areal totalt, ha	därav landareal, ha	Andel landareal av totalarealen, %
Stockholms	31	1 805	508	28
Uppsala	30	4 896	332	7
Södermanlands	162	8 212	848	10
Östergötlands	70	9 842	806	8
Jönköpings	27	695	259	37
Kronobergs	6	114	33	29
Kalmar	118	5 571	875	16
Gotlands	14	2 048	985	48
Blekinge	70	1 548	577	37
Skåne	61	9 181	1 768	19
Hallands	23	568	202	36
V:a Götalands	282	8 343	5 048	61
Värmlands	39	678	147	22
Örebro	2	232	110	48
Västmanlands	8	54	3	6
Dalarnas	8	159	100	63
Gävleborgs	10	1 916	16	1
Västernorrlands	17	303	228	75
Jämtlands	13	1 756	1 115	63
Västerbottens	2	1 425	1 275	89
Norrbottnens	47	48 160	45 435	94
Summa 2004	1 040	107 506	60 670	56
Summa 2003	1 040	107 506	60 670	56

Källa: Naturvårdsregistret 2005

7. Natura 2000-områden länsvis 2005-12-31

7. Natura 2000 sites by county

Län	SPA-områden		SCI-områden		Totalt	
	Antal	Areal, ha	Antal	Areal, ha	Antal	Areal, ha
Stockholms	7	10 871	230	54 605	232	55 507
Uppsala	19	16 329	133	32 218	139	34 670
Södermanlands	27	39 564	195	50 528	195	50 528
Östergötlands	36	113 940	270	117 619	275	123 528
Jönköpings	13	16 931	191	80 193	195	80 396
Kronobergs	21	12 973	133	19 312	133	19 312
Kalmar	31	60 791	172	90 975	174	92 324
Gotlands	30	129 878	124	201 177	124	201 177
Blekinge	19	8 414	173	24 353	185	28 457
Skåne	19	62 376	213	86 289	230	145 516
Hallands	24	40 714	123	56 439	127	57 743
V:a Götalands	37	59 173	395	230 191	406	243 975
Värmlands	46	67 286	129	84 550	136	86 503
Örebro	22	10 311	132	23 160	132	23 160
Västmanlands	29	30 975	101	34 673	104	36 372
Dalarnas	16	202 910	220	241 640	222	241 779
Gävleborgs	43	34 194	148	44 469	152	47 664
Västernorrlands	14	14 990	119	33 925	119	33 925
Jämtlands	17	387 305	212	613 165	212	613 165
Västerbottens	20	768 762	239	1 094 976	244	1 100 979
Norrbottnens	19	776 094	251	2 930 476	256	2 976 303
Summa	509	2 864 779	3 903	6 144 932	3 992	6 292 983

SPA=Special Protection Areas (Fågeldirektivet), SCI=Sites of Community Importance (Habitatdirektivet)

8. Naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Hektar. Fortsättning

8. Nature types in national parks. Hectares. Continued

Nationalpark	Lövsump- skog	Hygge	Imp	Vatten	Myr	Övrigt	Fjällnära naturtyper	Totalt
Abisko	0	0	0	942	0	0	6 784	7 726
Björnlandet	0	2	49	33	68	2	0	1 129
Blå Jungfrun	0	0	41	123	0	13	0	189
Dalby Söderskog	0	0	0	0	0	1	0	36
Djurö	0	0	36	2 045	7	21	0	2 357
Fulufjället	0	0	0	661	0	12	37 810	38 483
Färnebofjärden	271	105	161	4 234	1 360	333	0	10 471
Garphyttan	0	0	4	0	0	5	0	110
Gotska Sandön	0	0	472	788	0	186	0	4 466
Hamra	1	0	2	1	5	0	0	30
Haparanda Skärgård	0	0	54	6 692	2	347	0	7 431
Muddus	0	0	0	1 895	0	3	49 268	51 166
Norra Kvill	0	5	6	3	1	0	0	124
Padjelanta	0	0	0	31 683	0	3	168 547	200 233
Pieljekaise	0	0	0	1 282	0	2	14 183	15 467
Sarek	0	0	0	4 426	0	0	194 232	198 658
Skuleskogen	0	7	617	319	127	9	0	2 911
Stenshuvud	6	0	6	102	2	81	0	413
Stora Sjöfallet	0	0	0	11 430	0	95	116 531	128 056
Store Mosse	310	0	92	265	5 922	29	0	7 620
Sånfjället	0	0	0	6	0	2	10 381	10 389
Söderåsen	16	284	27	5	3	77	0	1 625
Tiveden	0	1	99	138	23	0	0	1 353
Tresticklan	4	5	437	193	256	3	0	2 908
Tyresta	0	186	571	83	54	4	0	1 964
Töfsingdalen	0	0	0	79	0	0	1 580	1 659
Vadvetjåkka	0	0	0	53	0	0	2 644	2 697
Ängsö	0	1	4	116	5	4	0	195
Totalt	608	596	2 680	67 596	7 836	1 231	601 960	699 863

9. Naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Procent. Fortsättning

9. Nature types in national parks. Per cent. Continued

Nationalpark	Lövsump- skog	Hygge	Imp	Vatten	Myr	Övrigt	Fjällnära naturtyper	Totalt
Abisko	0	0	0	12	0	0	88	100
Björnlandet	0	0	4	3	6	0	0	100
Blå Jungfrun	0	0	22	65	0	7	0	100
Dalby Söderskog	0	0	1	0	0	2	0	100
Djurö	0	0	2	87	0	1	0	100
Fulufjället	0	0	0	2	0	0	98	100
Färnebofjärden	3	1	2	40	13	3	0	100
Garphyttan	0	0	4	0	0	4	0	100
Gotska Sandön	0	0	11	18	0	4	0	100
Hamra	2	0	6	2	18	0	0	100
Haparanda Skärgård	0	0	1	90	0	5	0	100
Muddus	0	0	0	4	0	0	96	100
Norra Kvill	0	4	5	2	1	0	0	100
Padjelanta	0	0	0	16	0	0	84	100
Pieljekaise	0	0	0	8	0	0	92	100
Sarek	0	0	0	2	0	0	98	100
Skuleskogen	0	0	21	11	4	0	0	100
Stenshuvud	1	0	2	25	0	20	0	100
Stora Sjöfallet	0	0	0	9	0	0	91	100
Store Mosse	4	0	1	3	78	0	0	100
Sånfjället	0	0	0	0	0	0	100	100
Söderåsen	1	17	2	0	0	5	0	100
Tiveden	0	0	7	10	2	0	0	100
Tresticklan	0	0	15	7	9	0	0	100
Tyresta	0	9	29	4	3	0	0	100
Töfsingdalen	0	0	0	5	0	0	95	100
Vadvetjåkka	0	0	0	2	0	0	98	100
Ängsö	0	0	2	60	2	2	0	100
Totalt	0	0	0	10	1	0	86	100

10. Naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Hektar

10. Nature types in nature reserves by county. Hectares

Län	Tallskog	Granskog	Barrblandskog	Barrsumpskog	Lövbl. barrskog	Triviallövskog	Ädellövskog	Triviallövskog med ädelinslag	Lövsumpskog
Stockholms	4 620	1 869	2 410	399	2 992	1 716	722	300	86
Uppsala	2 146	2 301	1 745	1 163	2 707	1 505	264	255	360
Södermanlands	2 715	625	1 034	347	1 650	580	566	180	88
Östergötlands	2 606	957	615	228	1 002	630	611	327	46
Jönköpings	989	688	532	893	568	520	365	314	543
Kronobergs	1 245	706	685	1 292	540	466	635	219	272
Kalmar	4 564	1 659	951	266	1 890	1 434	2 421	434	183
Gotlands	4 705	75	168	18	152	51	74	85	1
Blekinge	453	337	268	58	459	593	1 671	411	34
Skåne	1 127	528	39	12	810	1 207	2 182	649	183
Hallands	1 387	353	237	514	795	907	1 179	125	334
V:a Götalands	8 573	2 417	2 935	1 734	3 059	3 262	3 295	1 027	733
Värmlands	9 973	4 905	7 007	1 011	2 687	1 460	185	50	217
Örebro	1 663	785	1 257	397	853	453	262	196	68
Västmanlands	1 377	471	1 082	628	1 805	1 270	800	239	247
Dalarnas	12 065	3 728	9 397	1 172	7 419	2 964	282	37	238
Gävleborgs	3 194	1 652	1 388	396	1 647	1 131	18	18	242
Västernorrlands	4 275	2 484	2 859	488	1 972	376	0	0	78
Jämtlands	1 338	1 139	858	106	1 123	229	0	0	82
Västerbottens	2 996	11 539	4 766	348	4 115	858	0	0	147
Norrbottnens	9 215	26 763	16 082	1 724	11 594	1 755	0	0	337
Totalt	81 224	65 978	56 315	13 196	49 837	23 366	15 530	4 864	4 518

11. Naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Procent

11. Nature types in nature reserves by county. Per cent

Län	Tallskog	Granskog	Barrblandskog	Barrsumpskog	Lövbl. barrskog	Triviallövskog	Ädellövskog	Triviallövskog med ädelinslag	Lövsumpskog
Stockholms	5	2	3	0	3	2	1	0	0
Uppsala	7	7	6	4	9	5	1	1	1
Södermanlands	6	1	2	1	4	1	1	0	0
Östergötlands	6	2	1	1	2	1	1	1	0
Jönköpings	11	8	6	10	6	6	4	3	6
Kronobergs	8	5	5	9	4	3	4	1	2
Kalmar	10	4	2	1	4	3	5	1	0
Gotlands	7	0	0	0	0	0	0	0	0
Blekinge	4	3	2	0	4	5	14	3	0
Skåne	2	1	0	0	1	2	3	1	0
Hallands	10	3	2	4	6	7	9	1	3
V:a Götalands	9	3	3	2	3	4	4	1	1
Värmlands	11	6	8	1	3	2	0	0	0
Örebro	13	6	10	3	7	4	2	2	1
Västmanlands	5	2	4	2	7	5	3	1	1
Dalarnas	5	2	4	0	3	1	0	0	0
Gävleborgs	13	7	6	2	7	5	0	0	1
Västernorrlands	19	11	12	2	9	2	0	0	0
Jämtlands	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Västerbottens	0	1	1	0	1	0	0	0	0
Norrbottnens	0	1	1	0	1	0	0	0	0
Totalt	2	2	1	0	1	1	0	0	0

10. Naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Hektar. Fortsättning

10. Nature types in nature reserves by county. Hectares. Continued

Län	Hygge	Impediment	Vatten	Myr	Jordbruks mark	Övrigt	Fjälnära naturtyper	Totalt	Antal natur- reservat
Stockholms	656	5 633	58 918	679	1 869	4 088	–	86 957	204
Uppsala	852	1 244	11 675	2 047	1 537	1 196	–	30 995	84
Södermanlands	269	1 631	30 438	705	601	1 474	–	42 901	98
Östergötlands	224	1 787	30 919	1 142	536	1 965	–	43 596	136
Jönköpings	151	336	674	2 036	238	271	–	9 117	81
Kronobergs	239	293	5 198	2 721	230	333	–	15 075	83
Kalmar	321	1 655	23 655	1 501	340	3 823	–	45 096	147
Gotlands	238	605	59 766	1 006	69	2 567	–	69 580	89
Blekinge	168	410	5 652	171	147	1 077	–	11 910	77
Skåne	324	332	47 993	403	2 582	7 241	–	65 614	172
Hallands	171	244	3 456	863	311	2 464	–	13 339	131
V:a Götalands	612	2 937	38 830	9 017	2 017	11 988	–	92 435	331
Värmlands	3 825	1 570	51 342	3 618	98	923	–	88 868	85
Örebro	278	488	3 340	2 176	66	481	–	12 762	126
Västmanlands	421	464	12 412	2 125	1 606	1 339	–	26 285	95
Dalarnas	4 226	2 937	7 785	8 057	433	954	183 025	244 716	163
Gävleborgs	694	983	10 688	1 738	113	913	–	24 814	107
Västernorrlands	665	1 217	5 264	2 614	77	531	–	22 898	99
Jämtlands	372	502	26 831	3 066	34	360	462 439	498 480	68
Västerbottens	481	1 553	63 045	5 696	593	2 001	708 746	806 884	158
Norrbottnens	1 566	19 179	127 649	35 183	28	7 367	1 586 750	1 845 191	180
Totalt	16 755	45 999	625 526	86 562	13 524	53 357	2 940 960	4 097 511	2 712

11. Naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Procent. Fortsättning

11. Nature types in nature reserves by county. Per cent. Continued

Län	Hygge	Impediment	Vatten	Myr	Jordbruks mark	Övrigt	Fjälnära naturtyper	Totalt	Antal natur- reservat
Stockholms	1	6	68	1	2	5	–	100	204
Uppsala	3	4	38	7	5	4	–	100	84
Södermanlands	1	4	71	2	1	3	–	100	98
Östergötlands	1	4	71	3	1	5	–	100	136
Jönköpings	2	4	7	22	3	3	–	100	81
Kronobergs	2	2	34	18	2	2	–	100	83
Kalmar	1	4	52	3	1	8	–	100	147
Gotlands	0	1	86	1	0	4	–	100	89
Blekinge	1	3	47	1	1	9	–	100	77
Skåne	0	1	73	1	4	11	–	100	172
Hallands	1	2	26	6	2	18	–	100	131
V:a Götalands	1	3	42	10	2	13	–	100	331
Värmlands	4	2	58	4	0	1	–	100	85
Örebro	2	4	26	17	1	4	–	100	126
Västmanlands	2	2	47	8	6	5	–	100	95
Dalarnas	2	1	3	3	0	0	75	100	163
Gävleborgs	3	4	43	7	0	4	–	100	107
Västernorrlands	3	5	23	11	0	2	–	100	99
Jämtlands	0	0	5	1	0	0	93	100	68
Västerbottens	0	0	8	1	0	0	88	100	158
Norrbottnens	0	1	7	2	0	0	86	100	180
Totalt	0	1	15	2	0	1	72	100	2 712

12. Fjällnära naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Hektar

12. Mountain nature types in national parks. Hectares

Nationalpark	Fjäll- block o hällmark	Fjällhed	Fjäll- äng	Fjällmyr	Fjäll- björk- skog	Fjäll- tall- skog	Fjäll- barrbl.sk og	Fjäll- gran- skog	Lövbl. fjällb.- skog	Fjäll- hygge	Glaciär	Fjällnära naturtyper
Abisko	66	2 483	890	425	2 838	0	0	0	0	0	82	6 784
Fulufjället	4 870	19 537	365	2 028	3 810	1 437	3 145	1 402	1 209	8	0	37 810
Muddus	391	104	0	19 926	436	7 833	16 207	9	4 362	0	0	49 268
Padjelanta	19 779	121 913	19 872	3 876	745	0	0	0	0	0	2 362	168 547
Pieljekaise	30	3 417	79	925	9 725	0	8	0	0	0	0	14 183
Sarek	75 598	69 209	15 566	4 237	10 893	601	1 969	78	86	0	15 995	194 232
Stora Sjöfallet	28 225	57 152	6 465	1 280	14 550	0	3 276	19	0	0	5 564	116 531
Sånfjället	1 079	2 370	0	290	859	3 167	2 568	48	0	0	0	10 381
Töfsingdalen	360	385	80	17	24	623	74	15	0	0	0	1 580
Vadvetjåkka	264	1 139	507	97	254	0	0	0	0	0	382	2 644
Totalt	130 662	277 709	43 824	33 100	44 136	13 661	27 246	1 572	5 656	8	24 385	601 960

13. Fjällnära naturtyper i nationalparker 2005-12-31. Procent

13. Mountain nature types in national parks. Per cent

Nationalpark	Fjäll- block o hällmark	Fjällhed	Fjäll- äng	Fjällmyr	Fjäll- björk- skog	Fjäll- tall- skog	Fjäll- barrbl.sk og	Fjäll- gran- skog	Lövbl. fjällb.- skog	Fjäll- hygge	Glaciär	Fjällnära naturtyper
Abisko	1	37	13	6	42	0	0	0	0	0	1	100
Fulufjället	13	52	1	5	10	4	8	4	3	0	0	100
Muddus	1	0	0	40	1	16	33	0	9	0	0	100
Padjelanta	12	72	12	2	0	0	0	0	0	0	1	100
Pieljekaise	0	24	1	7	69	0	0	0	0	0	0	100
Sarek	39	36	8	2	6	0	1	0	0	0	8	100
Stora Sjöfallet	24	49	6	1	12	0	3	0	0	0	5	100
Sånfjället	10	23	0	3	8	31	25	0	0	0	0	100
Töfsingdalen	23	24	5	1	2	39	5	1	0	0	0	100
Vadvetjåkka	10	43	19	4	10	0	0	0	0	0	14	100
Totalt	22	46	7	5	7	2	5	0	1	0	4	100

14. Fjällnära naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Hektar

14. Mountain nature types in nature reserves. Hectares

Län	Fjäll- block o hällmark	Fjällhed	Fjälläng	Fjällmyr	Fjäll- björk- skog	Fjäll- tall- skog	Fjäll- barrbl.sk og	Fjäll- gran- skog	Lövbl. fjällb.- skog	Fjäll- hygge	Glaciär	Fjällnära naturtyper
Dalarnas	10 715	74 505	996	27 686	12 509	36 028	16 007	1 566	3 000	14	0	183 025
Jämtlands	23 221	177 516	12 655	75 087	57 900	10 407	81 443	8 985	11 317	32	3 875	462 439
Västerbottens	22 696	233 910	46 816	94 920	171 268	8 315	83 354	17 439	11 095	266	18 666	708 746
Norrbottnens	33 104	246 381	13 401	273 403	472 269	39 773	278 390	3 217	223 141	1 208	2 463	1 586 750
Totalt	89 735	732 312	73 869	471 097	713 946	94 523	459 194	31 208	248 553	1 519	25 004	2 940 960

15. Fjällnära naturtyper i naturreservat länsvis 2005-12-31. Procent

15. Mountain nature types in nature reserves. Per cent

Län	Fjäll- block o hällmark	Fjällhed	Fjälläng	Fjällmyr	Fjäll- björk- skog	Fjäll- tall- skog	Fjäll- barrbl.sk og	Fjäll- gran- skog	Lövbl. fjällb.- skog	Fjäll- hygge	Glaciär	Fjällnära naturtyper
Dalarnas	6	41	1	15	7	20	9	1	2	0	0	100
Jämtlands	5	38	3	16	13	2	18	2	2	0	1	100
Västerbottens	3	33	7	13	24	1	12	2	2	0	3	100
Norrbottnens	2	16	1	17	30	3	18	0	14	0	0	100
Totalt	3	25	3	16	24	3	16	1	8	0	1	100

16. Produktiv skogsmark i nationalpark och naturreservat nedanför gränsen för fjällnära skog länsvis 2005

16. Productive forest land in national parks and nature reserves below the mountainous region border by county 2005

Län	Produktiv skogsmark i NP, ha	Produktiv skogsmark i NR, ha	Summa produktiv skogsmark
Stockholms	1 318	15 770	17 088
Uppsala	0	13 298	13 298
Södermanlands	0	8 053	8 053
Östergötlands	0	7 246	7 246
Jönköpings	1 312	5 562	6 874
Kronobergs	0	6 299	6 299
Kalmar	126	14 122	14 248
Gotlands	3 019	5 566	8 586
Blekinge	0	4 453	4 453
Skåne	1 769	7 063	8 832
Hallands	0	6 001	6 001
V:a Götalands	2 267	27 647	29 914
Värmlands	0	31 318	31 318
Örebro	1 193	6 212	7 405
Västmanlands	4 382	8 339	12 721
Dalarnas	0	41 526	41 526
Gävleborgs	22	10 380	10 402
Västernorrlands	1 839	13 196	15 034
Jämtlands	0	5 248	5 248
Västerbottens	977	25 251	26 227
Norrbottnens	336	69 035	69 371
Summa 2005	18 560	331 583	350 142

17a. De 10 största naturreservaten 2005-12-31. Hektar

17a. The 10 largest nature reserves by area

Län	Namn	Totalareal	Landareal
Västerbottens	Vindelfjällen	550 854	527 354
Norrbottnens	Torneträsk-Soppero fjällurskog	337 111	323 871
Norrbottnens	Sjaunja	281 464	260 968
Norrbottnens	Udtja	146 477	140 531
Jämtlands	Vålådalen	117 500	116 000
Norrbottnens	Ultevis fjällurskog	117 268	115 090
Norrbottnens	Pärlälvens fjällurskog	115 810	108 542
Jämtlands	Hotagen	113 000	105 000
Norrbottnens	Lina fjällurskog	98 065	93 159
Norrbottnens	Pessinki fjällurskog	97 246	94 915

17b. De 10 största naturvårdsområdena 2005-12-31. Hektar

17b. The 10 largest nature management areas by area

Län	Namn	Totalareal	Landareal
Örebro, Västmanlands ¹⁾	Malingsbo-Kloten	23 500	21 600
V:a Götalands	Gullmarn	16 598	4 851
Gotlands	Gotlandskusten	11 800	11 800
Värmlands	Brattforsheden	11 400	10 000
V:a Götalands	Tanumskusten	9 293	2 171
V:a Götalands	Kinneulle	6 595	6 595
V:a Götalands	Kållands skärgårdar	6 489	840
Västernorrlands	Nordingrå	6 000	5 500
V:a Götalands ¹⁾	Halle- och Hunnebergs platåer	5 973	5 903
Stockholms	Bornsjön	4 610	3 820

Anm.: 1) Summan av två angränsande NVO med samma namn.

17c. De tre största sammanhängande områdena av skyddad natur (nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde) 2005-12-31.

17c. The three largest protected nature areas by area

Län	Område	Totalareal
Norrbottens	Sjaunja, Padjelanta, Sarek, Udtja, Stora Sjöfallet, Muddus, Pärälvens fjällurskog m.fl.	1 543 066
Norrbottens, Västerbottens	Vindelfjällen, Hornavan-Sädvajaure och Laisdalens fjällurskog, Tjeggelvas m.fl.	759 930
Norrbottens	Torneträsk-Soppero och Rautas fjällurskog, Alajaure	421 845

17d. De 10 största djur- och växtskyddsområdena 2004-12-31.

Hektar

17d. The 10 largest wildlife sanctuaries by area

Län	Namn	Typ	Totalareal	Landareal
Norrbottens	Tjälmejaure	F	49 761	45 785
Östergötlands	Klacksten mfl, Gryt, S:t Anna	S	16 609	4 854
Skåne	Bjärehalvöns kust	F	10 806	10 730
V:a Götalands	Bjorum-Dagsnäs	F	10 428	9 075
Södermanlands	Enskär	F	9 293	2 244
Skåne	Väderön 1:1	F	7 569	6 576
Uppsala	Västerbådan-Lågagunden	S	6 714	2 907
Södermanlands	Källskären	F	6 595	6 576
Gävleborgs	Lillgrund	S	6 489	1 038
Kalmar	Öro Sankor	S	6 350	6 198

Källa: Naturvårdsregistret 2005

Anm.: F= fågelskyddsområde, S= sälskyddsområde

Note: F=bird wildlife sanctuary, S=seal wildlife sanctuaries

17e. De 10 största Natura 2000-områdena 2005-12-31. Hektar

17e. The 10 largest Natura 2000 sites by area

Län	Namn	Typ	Totalareal
Västerbottens	Vindelfjällen	sci, spa	555 103
Norrbottens	Torneträsk-Soppero fjällurskog	sci	337 111
Norrbottens	Sjaunja	sci, spa	281 464
Norrbottens	Padjelanta	sci, spa	200 234
Norrbottens	Sarek	sci	198 658
Norrbottens	Torne och Kalix älvsystem	sci	176 529
Norrbottens	Udtja	sci	146 477
Norrbottens	Stora Sjöfallet	sci	128 056
Gotlands	Hoburgs bank	sci, spa	122 673
Jämtlands	Vålådalen	sci, spa	120 436

SPA=Special Protection Areas (Fågeldirektivet), SCI=Sites of Community Importance (Habitatdirektivet)

18. Storleksfördelning av skyddade områden 2005-12-31

18. Size distribution of protected areas, hectares

Typ	Storleksgrupp i hektar (totalareal)						Totalt
	<10	10-100	100-1 000	1 000-10 000	10 000-100 000	>100 000	
<i>Antal områden</i>							
NP	–	2	5	13	5	3	28
NR	488	1 243	753	185	35	8	2 712
NVO	13	31	68	20	4	–	136
DVO ¹⁾	551	391	85	12	1	–	1 040
Summa	1 052	1 667	911	230	45	11	3 916
Natura2000	1 058	1 659	926	272	63	14	3 992
<i>Areal i hektar (land+vatten)</i>							
NP	–	67	1 031	45 844	125 975	526 947	699 863
NR	2 217	50 255	240 114	538 943	1 492 072	1 779 484	4 103 085
NVO	75	1 418	29 609	77 040	54 598	–	162 740
DVO ¹⁾	2 339	11 796	22 846	26 514	44 010	–	107 506
Summa	4 631	63 536	293 600	688 340	1 716 655	2 306 431	5 073 195
Natura2000	4 383	63 003	300 874	813 319	2 392 071	2 719 332	6 292 983

1) Data avser 2004.

19. Folkmängd inom olika avstånd från nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden

19. Population within different distances from national parks, nature reserves and nature management areas.

Län	Andel av bef. inom zoner runt skyddad natur, procent					Medelavst., km
	Inom 2,5 km	Inom 5 km	Inom 7,5 km	Inom 10 km	Inom 15 km	
Stockholms	48	87	99	100	100	2,9
Uppsala	35	75	89	94	99	3,9
Södermanlands	53	82	95	99	100	3,0
Östergötlands	54	83	92	98	100	3,1
Jönköpings	38	62	76	86	99	4,8
Kronobergs	39	52	78	92	100	4,7
Kalmar	37	59	81	91	96	4,8
Gotlands	69	91	98	100	100	2,1
Blekinge	42	83	96	98	100	3,3
Skåne	35	63	76	93	100	4,6
Hallands	38	81	97	99	100	3,4
V:a Götalands	54	83	94	98	100	3,0
Värmlands	12	44	68	79	93	6,8
Örebro	44	83	95	99	100	3,2
Västmanlands	26	74	91	98	100	4,1
Dalarnas	48	70	82	92	97	4,2
Gävleborgs	30	60	77	88	98	4,1
Västernorrlands	30	64	78	86	97	5,1
Jämtlands	37	42	50	62	81	8,6
Västerbottens	16	46	80	90	96	5,8
Norrbottnens	19	39	60	71	93	7,3
Riket	41	73	87	94	99	4,0
Bef. i tätort	44	76	90	95	99	3,7
Bef. utanför tätort	27	56	76	87	97	5,4
Stockholms tätort	44	85	100	100	100	3,0
Göteborgs tätort	58	90	99	100	100	2,6
Malmö tätort	0	1	20	82	100	8,7

20. Förvaltare av nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden 2005-12-31

20. Trustees of national parks, nature reserves and nature management areas, no. by county

Län	Kommunen	Länsstyrelsen	Övrigt	Totalt	Antal NP, NR, NVO
Stockholms	68	103	95	266	221
Uppsala	8	59	19	86	85
Södermanlands	12	81	9	102	102
Östergötlands	18	120	2	140	138
Jönköpings	13	68	7	88	87
Kronobergs	9	2	81	92	89
Kalmar	11	158	10	179	167
Gotlands	4	90	4	98	95
Blekinge	8	69	2	79	79
Skåne	26	149	18	193	185
Hallands	24	85	34	143	137
V:a Götalands	81	201	215	497	370
Värmlands	4	82		86	86
Örebro	25	93	13	131	129
Västmanlands	14	74	11	99	97
Dalarnas	31	120	25	176	170
Gävleborgs	19	97	18	134	119
Västernorrlands	22	79	3	104	103
Jämtlands	5	59	8	72	70
Västerbottens	6	156	5	167	166
Norrbottnens	8	173	15	196	190
Summa	416	2 118	594	3 128	2 876

21. Djur- och växtarter fridlysta i hela landet 2005-12-31

21. Animal and plant species which are protected in the whole country

Artgrupper	Arter	Antal
<i>I. Djurarter</i>	Kräddjur	7
	Groddjur	13
	Ryggradslösa djur	25
<i>II. Växtarter</i>	Orkidéer	45
	Övriga Kärlväxter	186
	Mossor	11
	Lavar	8
	Svampar	5

Källa: Naturvårdsverket

22. Naturvårdsavtal, biotopskyddsområden i skog och biotopskyddsområden i jordbruksmark 2005-12-31

22. Nature conservation agreements, habitat protection areas and biotopes in agricultural land 2005

Län	Naturvårdsavtal		Biotopskyddsomr. i skog		Biotopskyddsomr. i jordbruksmark	
	Antal	Areal, ha ¹⁾	Antal	Areal, ha ¹	Antal	Areal, ha
Stockholms	96	585	138	490	–	–
Uppsala	68	401	97	311	–	–
Södermanlands	82	488	195	587	–	–
Östergötlands	161	1 083	265	744	8	19
Jönköpings	85	456	149	395	–	–
Kronobergs	111	432	166	466	1	2
Kalmar	147	787	206	489	–	–
Gotlands	89	631	180	550	–	–
Blekinge	70	358	122	312	11	38
Skåne	67	407	308	514	–	–
Hallands	62	334	108	244	1	2
Västra Götalands	439	2 511	430	1 111	57	101
Värmlands	430	1 705	513	1 329	1	1
Örebro	52	361	188	441	–	–
Västmanlands	154	569	159	380	1	2
Dalarnas	178	1 625	285	1 200	1	0
Gävleborgs	132	1 125	228	827	–	–
Västernorrlands	97	980	172	556	–	–
Jämtlands	122	1 956	252	1 034	–	–
Västerbottens	68	1 441	306	1 271	–	–
Norrbottnens	73	1 544	373	1 575	–	–
Summa	2 783	19 779	4 840	14 825	81	165

¹⁾ Inklusivt impediment

Källa: Skogsstyrelsen (Naturvårdsavtal, Biotopskyddsområden i skog) och Naturvårdsverket (Biotopskyddsområden i jordbruksmark)

23. Reservat i marin miljö 2005-12-31

23. Marine protected areas

Län	Namn	Typ	Totalareal	Landareal
Stockholms	Fifång	NR	1 722	238
Kalmar	Värnanäs skärgård	NR	1 553	100
Gotlands	Gotska Sandön + Salvorev-Kopparstenarna	NP+ NR	60 512	3 677
Skåne	Falsterbohalvöns havsomr. + Måkläppen	NR+ NR	40 631	50
Skåne	Västra och Östra Kullaberg	NR+ NR	1 355	984
Skåne	Hallands Väderö	NR	1 837	332
Skåne	Knähaken (Helsingborg)	NR	1 365	–
Hallands	Kungsbackafjorden	NR	5 274	524
V:a Götalands	Gullmarsfjorden	NVO	16 609	4 854
V:a Götalands	Nordre älvs estuarium	NR	7 039	1 430
Västerbottens	Holmöarna	NR	24 223	3 247
Västerbottens	Kronören	NR	5 832	1 254
Summa			167 952	16 690

Anm: Större, rent marina NR, NVO eller NP med föreskrifter och övervakningsprogram för att följa utvecklingen genom regelbundna provtagningar.

Källa: Naturvårdsverket

24. Kommunala beslut om NR och NVO länsvis 2005-12-31

24. Decisions on NR and NVO by local government by county

Län	Antal NR	Antal NVO	Antal NR och NVO
Stockholms	38	6	44
Uppsala	3	–	3
Södermanlands	3	–	3
Östergötlands	9	–	9
Jönköpings	6	–	6
Kronobergs	2	3	5
Kalmar	4	–	4
Gotlands	1	–	1
Blekinge	–	–	–
Skåne	6	–	6
Hallands	1	–	1
V:a Götalands	26	2	28
Värmlands	2	–	2
Örebro	15	–	15
Västmanlands	2	–	2
Dalarnas	37	1	38
Gävleborgs	2	2	4
Västernorrlands	11	–	11
Jämtlands	–	–	–
Västerbottens	–	–	–
Norrbottnens	4	–	4
Summa 2005	172	14	186

25. Riksintressanta områden, areal i hektar

25. Areas of national interest, area in hectares

Län	För naturvård		För friluftsliv	
	Antal	Areal	Antal	Areal
Stockholms	53	490 200	9	474 600
Uppsala	83	134 200	2	34 000
Södermanlands	80	190 000	12	211 500
Östergötlands	106	212 800	7	151 900
Jönköpings	143	134 800	6	32 900
Kronobergs	63	82 300	4	71 500
Kalmar	101	315 700	13	176 800
Gotlands	93	138 900	6	72 900
Blekinge	42	75 300	6	49 600
Skåne	91	297 300	13	181 100
Hallands	56	181 100	15	146 500
V:a Götalands	194	775 300	34	652 500
Värmlands	73	188 800	7	224 300
Örebro	78	67 800	3	65 400
Västmanlands	54	51 700	9	50 200
Dalarnas	158	395 400	20	608 100
Gävleborgs	106	262 100	6	276 500
Västernorrlands	94	453 700	10	127 300
Jämtlands	128	1 265 800	16	1 487 500
Västerbottens	131	1 324 300	10	1 311 600
Norrbottnens	72	3 367 500	7	4 492 400
Summa	1 999	10 405 000	215	10 898 100

Källa: Naturvårdsverket

26. Älvar skyddade mot vattenkraftsutbyggnad

26. Rivers protected against hydro electric power exploitation

SMHI-nr Älv	Delområde	Areal, km ²
Nationalälvar		
1 Torneälven		40 153,6
4 Kalixälven		18 127,8
13 Piteälven		11 284,7
28 I Umeälven	Vindelälven	12 629,3
Summa skyddade nationalälvar		82 195,4
Övriga vattenområden		
7 Råneälven		4 207,3
9 I Luleälven	Stora Luleälven uppströms Akkajaure	2 841,1
	Lilla Luleälven uppströms Skalka	1 776,5
	Lilla Luleälven uppströms Tjaktjajaure	869,3
	Pärälven	2 296,0
17 Äbyälven		1 343,9
18 Byskeälven		3 661,8
20 I Skellefteälven	Källflödena uppströms Sädvajaure	659,8
	Källflödena uppströms Riebnis	524,1
	Malån	1 916,6
26 Sävarån		1 161,1
28 I Umeälven	Tärnaån	1 089,7
	Girjesån	579,4
	Juktån uppströms Fjosoken	671,3
30 Öreälven		3 028,7
32 Lögdeälven		1 608,2
36 Moälven		2 307,2
38 I Ängermanälven	Lejarälven	593,3
	Storån uppströms Klumpvattnet	440,8
	Långselån-Rörströmsälven	2 727,9
	Saxån	233,2
	Ransarån uppströms Ransarn	420,1
	Vojmån uppströms Vojmsjön	1 058,1
40 I Indalsälven	Åreälven	2 852,8
	Ammerån	3 097,7
	Storån-Dammån	440,8
	Hårkan	3 989,9
42 I Ljungan	Ljungan uppströms Storsjön	501,3
	Gimån uppströms Holmsjön	2 854,3
48 I Ljusnan	Voxnan uppströms Vallhaga	2 411,3
53 I Dalälven	Västerdalälven uppströms Hummelforsen	4 418,5
	Österdalälven uppströms Trängslet	4 521,5
74 Emån		4 471,8
84 Bräkneån		462,3
86 Mörrumsån		3 369,1
100 Fylleån		393,8
112 I Enningdalsälven	Enningdalsälven uppströms riksgränsen till Norge	691,7
115 I Vefsna	Vapstälven	601,3
Summa skyddade övriga vattenområden		71 093,5
Summa skyddade nationalälvar och övriga vattenområden		153 288,9
Älvsträckor		
28 I Umeälven	Tärnaforsen mellan Stor-Laisan och Gäuta	..
38 I Ängermanälven	Faxälven mellan Edsele och Helgumsjön	..
40 I Indalsälven	Långan nedströms Landösjön	..
42 I Ljungan	Sträckan mellan Havern och Holmsjön	..
	Sträckan nedströms Viforsen	..
48 I Ljusnan	Sträckan mellan Hede och Svegsjön	..
	Sträckan mellan Laforsen och Arbråsjöarna	..
53 I Dalälven	Västerdalälven nedströms Skiffsforsen	..
	Dalälven nedströms Näs bruk	..
108 I Göta älv	Klarälven mellan Höljes och Edebäck	..

27. Nationalstadspark

27. National city park

Kommun	Areal (hektar)			Folkmängd 2000-12-31	
	totalt	land	sjö		hav
Stockholm	1 751	1 304	13	434	14 215
Solna	750	581		169	7 550
Lidingö	138	12		125	3
Summa	2 639	1 897	13	729	21 768

28a. Kostnader för säkrade områden år 2005, tkr

28a. Costs for secured areas, year 2005, 1 000 SEK

Län	Kostnad, tkr	Totalareal, ha	Varav produktiv skogsmark, ha
Stockholms	39 946	2 642	2 043
Uppsala	31 427	651	572
Södermanlands	29 370	645	465
Östergötlands	48 979	1 068	676
Jönköpings	23 752	386	313
Kronobergs	67 390	1 635	1 163
Kalmar	98 809	2 509	1 896
Gotlands	4 074	673	239
Blekinge	30 619	583	489
Skåne	24 096	470	347
Hallands	43 148	758	632
V:a Götalands	84 958	2 030	1 496
Värmlands	65 172	2 155	1 659
Örebro	66 844	1 762	1 358
Västmanlands	12 120	171	124
Dalarnas	101 016	5 234	3 388
Gävleborgs	50 878	1 400	1 110
Västernorrlands	48 050	1 386	968
Jämtlands	31 667	1 997	1 229
Västerbottens	61 459	4 549	2 538
Norrbottnens	26 878	1 760	1 279
Summa 2005	990 652	34 464	23 984
Summa 2004	413 951	16 701	11 733

Källa: Naturvårdsverket

28b. Fördelning på olika markåtkomstformer

28b. Breakdown of costs by form of acquisition

	Antal	Kostnad, tkr	Totalareal, ha	Varav produktiv skogsmark, ha
Köp	495	717 100	24 943	16 929
Intrång	327	236 967	6 694	4 753
Bidrag	13	36 585	2 827	2 302
Summa 2005	835	990 652	34 464	23 984
Summa 2004	569	413 951	16 701	11 733

Källa: Naturvårdsverket

29. Skyddad natur i ett urval av länder 2004

29. Protected nature in some countries in 2004

Land	Skyddad natur			
	Antal	Areal, 1000 ha	% av total landareal	ha/1000 inv
EU-länder				
Belgien	58	83	2,7	8
Cypern	5	76	8,3	100
Danmark	183	933	21,8	173
Estland	1 874	350	7,6	255
Finland	184	1 044	3,1	199
Frankrike	1 152	1 624	3,0	28
Grekland	109	239	1,8	22
Irland	73	78	1,1	20
Italien	372	2 160	7,2	38
Lettland	535	818	12,7	344
Litauen	76	592	9,2	170
Luxemburg	19	37	14,4	83
Malta	109	5	13,5	13
Nederländerna	74	175	4,9	11
Polen	570	3 417	11,0	89
Portugal	32	399	4,4	39
Slovakien	1 022	357	7,3	66
Slovenien	82	293	14,4	147
Spanien	290	4 059	8,0	99
Storbritannien	417	3 731	15,3	63
Sverige	2 244	4 364	9,8	484
Tjeckien	1 764	196	2,5	19
Tyskland	7 274	10 445	29,3	127
Ungern	188	821	8,8	81
Österrike	1 085	2 346	28,0	291
Övriga nordiska länder				
Island	70	476	4,7	1 653
Norge	160	1 953	6,1	425
Övriga				
USA	2 819	79 664	8,4	274
Kanada	3 409	52 069	5,3	1 735
Japan	129	3 123	8,4	25
Australien	4 875	51 895	6,7	2 639
Ryssland	10 731	90 223	5,4	621

Källa: World Resources Institute – Earth Trends, the Environmental Information Portal.

30. Skyddad natur 2005, sammanfattning

30. Protected nature, summary

Typ av skyddat område	Antal	Total areal, hektar	Landareal, hektar	Skyddad land- areal av Sveri- ges totala land- areal, %
Nationalparker	28	699 863	632 640	1,5
Naturresevat	2 712	4 103 085	3 463 008	8,4
Naturvårdsområden	136	162 740	119 950	0,3
Djur- och växtskyddsområden ¹⁾	1 040	107 506	60 670	0,1
Summa 2005	3 916	5 073 195	4 276 268	10,4
Natura 2000-områden	3 992	6 292 983

¹⁾ Data avser 31 dec 2004

Källa: NVR (NP, NR, NVO, Natura2000) och Naturvårdsregistret 2005 (DVO).

Kartor

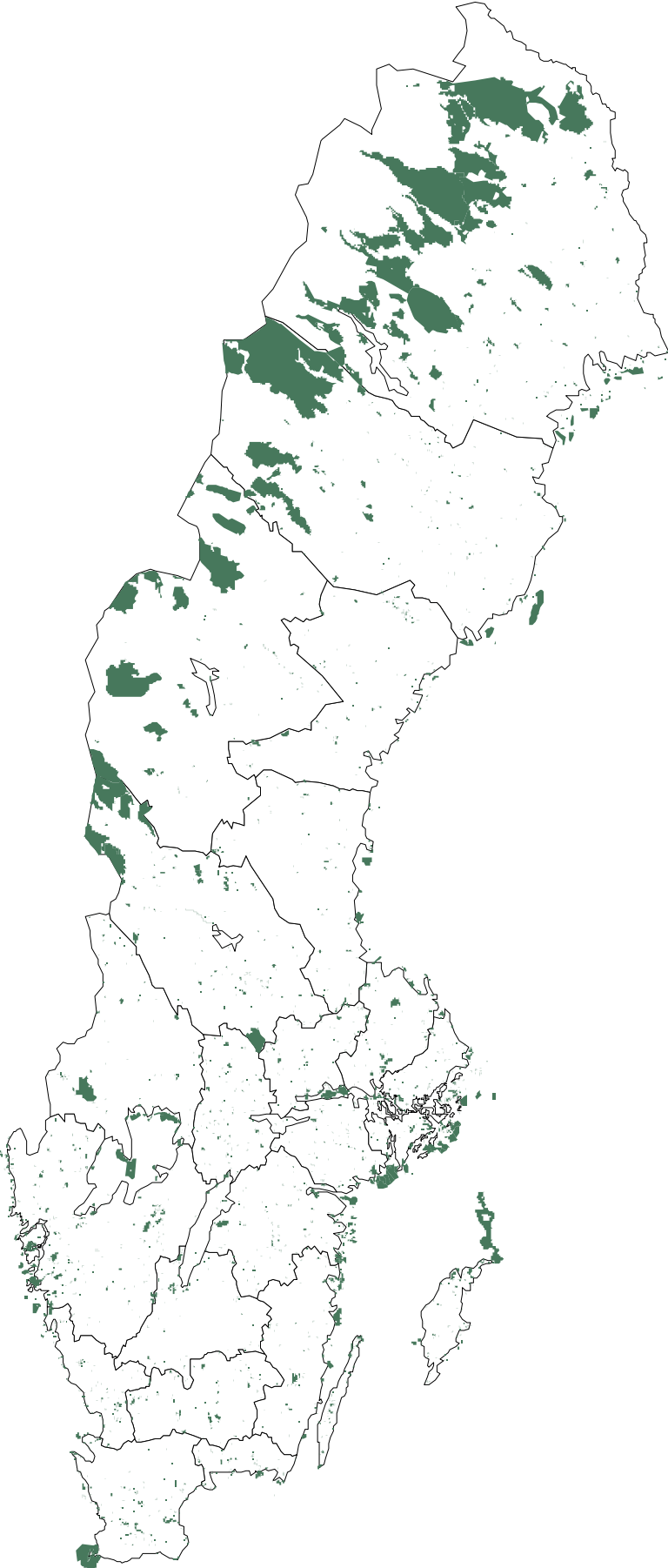
1. Nationalparker 2005-12-31

1. National parks

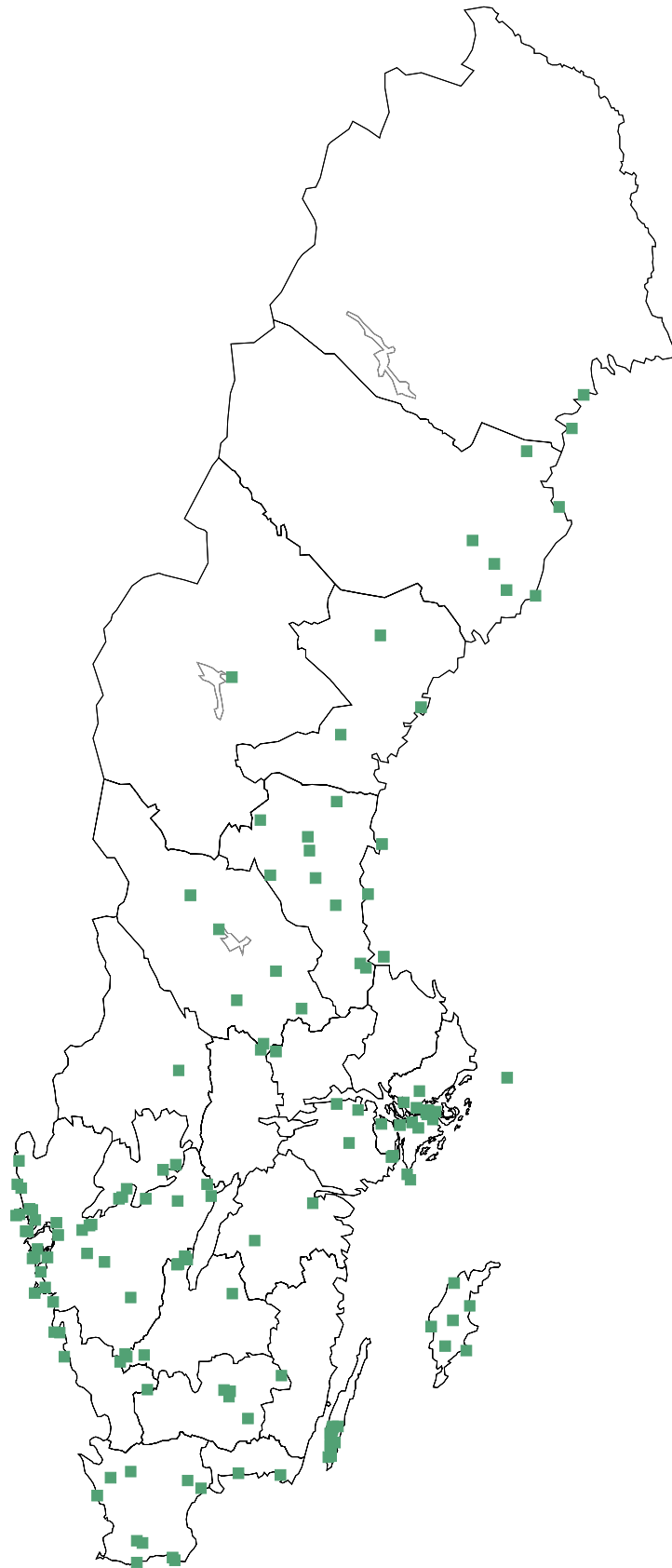
2. Naturresevat 2005-12-31

2. Nature reserves

3. Naturvårdsområden 2004-12-31

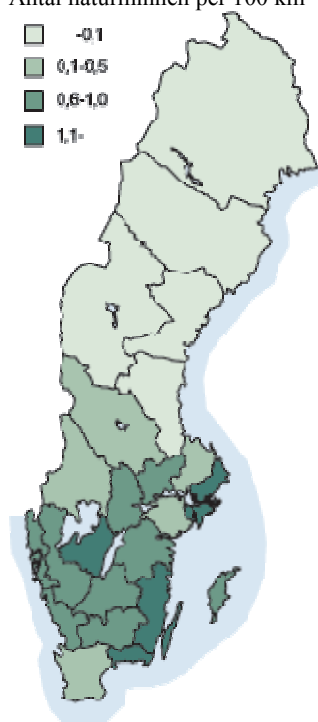
3. Nature management areas

4. Naturminnen länsvis 2004-12-31

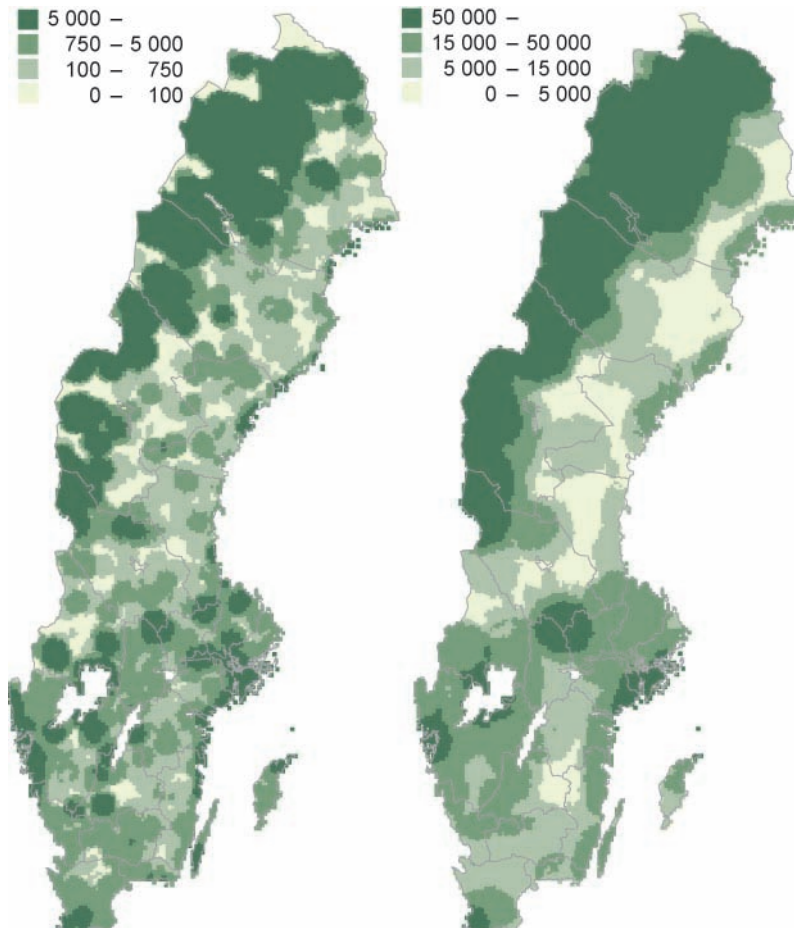
4. Natural monuments by county

Antal naturminnen per 100 km² land

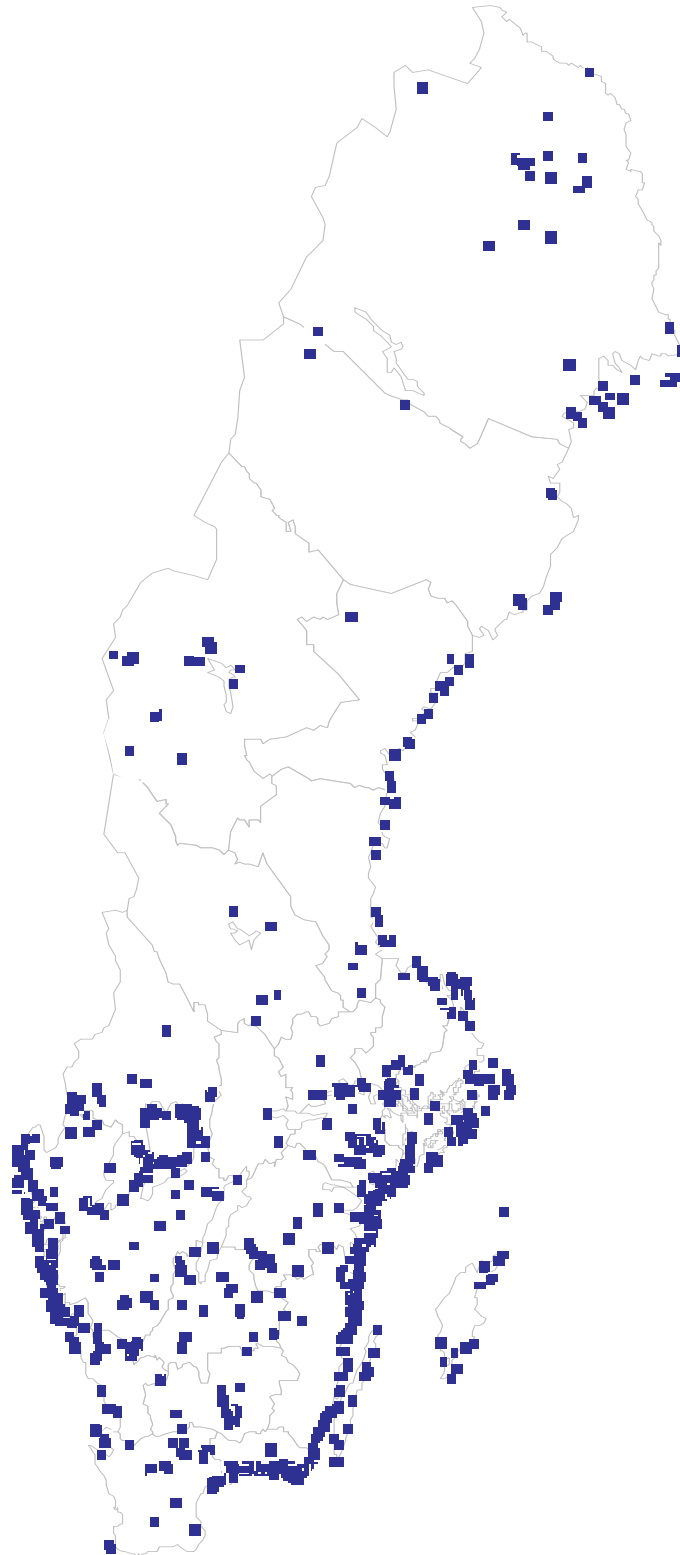
5. Areal nationalpark, naturreservat och naturvårdsområde inom 20 km respektive 50 km. Hektar

5. Area of protected nature within 20 km and 50 km. Hectares

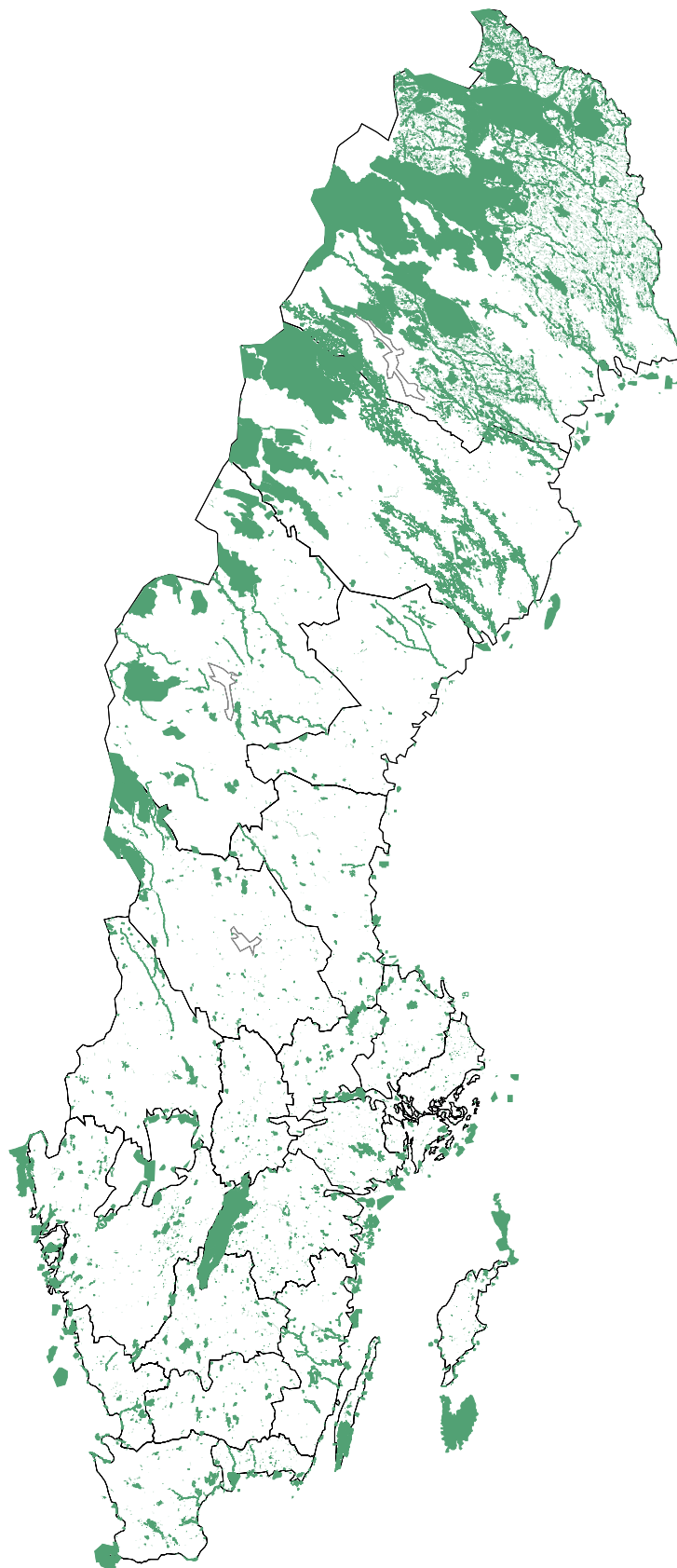
6. Djur- och växtskyddsområden 2004-12-31

6. Wildlife sanctuaries

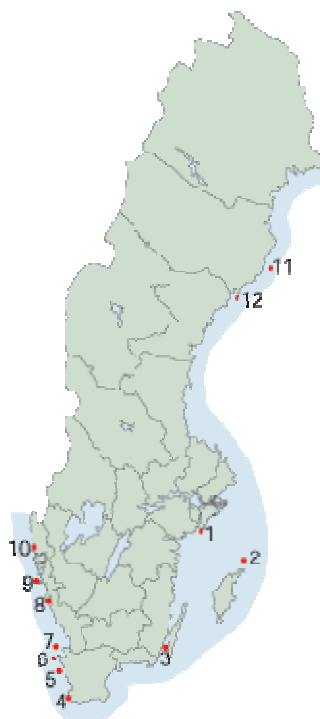
7. Natura 2000-områden 2005-12-31

7. Natura 2000 sites

8. Reservat i marin miljö 2005-12-31

8. Marine protected areas

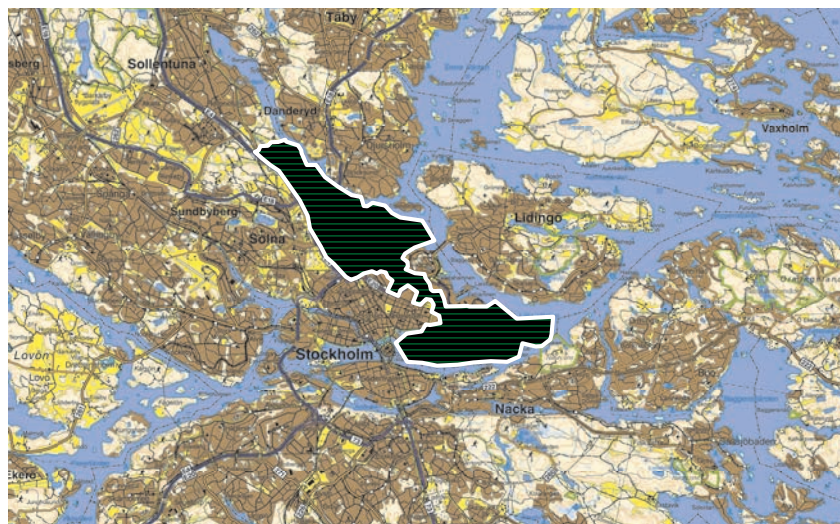

Nummer på karta	Namn
1	Fifång
2	Gotska Sandön + Salvorev- Kopparstenarna
3	Värmanäs skärgård
4	Falsterbohalvöns havsområde + Måkläppen
5	Knähaken (Helsingborg)
6	Västra och Östra Kullaberg
7	Hallands Väderö
8	Kungsbackafjorden
9	Nordre älvs estuarium
10	Gullmarsfjorden
11	Holmöarna
12	Kronören

Större, rent marina NR, NVO eller NP med föreskrifter och övervakningsprogram för att följa utvecklingen genom regelbundna provtagningar.

9. Nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken

9. The national city park Ulriksdal-Haga-Brunnsviken

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Syftet med det statistiska meddelandet "Skyddad natur" är att ge en sammanfattande bild av läget vad gäller skyddade områden i Sverige samt att redovisa vissa bearbetningar och analyser beträffande skyddsläget. Rapporten har utarbetats i samarbete mellan SCB och Naturvårdsverket.

Publicering sker årligen i form av ett Statistiskt Meddelande (SM) i serien Sveriges officiella statistik. SM publiceras i sin helhet på SCB:s hemsida (www.scb.se). Dessutom återfinns statistiken i Sveriges statistiska databaser som också nås via SCB:s hemsida.

Definitioner och förklaringar

Nationalpark (NP)

Ett större sammanhängande område av viss landskapstyp kan med stöd av 7 kap. 2 § miljöbalken avsättas som nationalpark. Området bör befinna sig i "naturligt tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick". En förutsättning är att staten äger marken. Beslut om att avsätta nationalpark fattas av riksdag och regering. Kriterier, riktlinjer och mål för bildandet av nya nationalparker framgår av Naturvårdsverkets Nationalparksplan.

Naturresevat (NR)

Område som behöver särskilt skydd och vård p.g.a. sin säregna eller värdefulla naturs skull eller p.g.a. att området är av väsentlig betydelse för allmänhetens friluftsliv, kan genom beslut av länsstyrelse eller kommun avsättas som naturresevat med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken. Naturresevat kan omfatta såväl privat som samhällsägda mark. Motiven för resevatsbildning kan vara mångskiftande, allt från friluftsliv och rekreation till strikt vetenskapliga som t.ex. skydd för flora och fauna eller orörda referensområden för miljöövervakning och forskning. Oftast är ändamålet med förordnandet en kombination av ovanstående motiv.

Kulturresevat (KR)

Kulturresevat får med stöd av 7 kap 9 § miljöbalken avsättas av länsstyrelse eller kommun i syfte att bevara värdefulla kulturpräglade landskap. Detta är ett nytt institut som tillkom med miljöbalken och där Riksantikvarieämbetet har det centrala ansvaret.

Naturvårdsområde (NVO)

Naturvårdsområden har inrättats när särskilda åtgärder behövs för att skydda eller vårda naturmiljön. Nya naturvårdsområden kan inte bildas med stöd av miljöbalken. De gamla områdena ligger dock kvar med samma rättsverkan och namn. Befintliga naturvårdsområden skall vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturresevat.

Naturminne (NM)

Små områden, vanligtvis mindre än 1 ha, eller punktobjekt som t.ex. träd, trädgrupper, flyttblock och jättegrytor kan av länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap. 10 § miljöbalken skyddas som naturminne.

Djur- och växtskyddsområde (DVO)

I syfte att skydda sällsynta eller störningskänsliga djur- eller växtarter kan länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap. 12 § miljöbalken inrätta djur- och växtskyddsområden. Föreskrifterna innebär att allmänheten, och i vissa fall även markägaren, inte får vistas inom området under viss tid av året. Föreskrif-

terna kan även inskränka rätten till jakt och fiske. De vanligaste motiven för djur- och växtskyddsområden är att skydda fåglars häckningsområden under häckningstid (fågelskyddsområde) eller sälars uppehållsplatser (sälskyddsområde). Det bör understrykas att förordnande om djur- och växtskyddsområde endast kan reglera tillträde, jakt och fiske och därmed inte innebär något skydd för naturtypen i fråga.

Natura 2000

Naturområden föreslagna och utpekade av medlemsländerna i EU för skydd av vissa naturtyper, fågelarter och andra artgrupper av djur och växter enligt de s.k. Fågel- respektive Habitatdirektiven.

Fridlysning av djur och växter

Med stöd av 8 kap. miljöbalken kan Naturvårdsverket besluta om fridlysning av djur- och växtarter i hela landet. Länsstyrelserna kan på motsvarande sätt meddela fridlysningsbestämmelser för djur- och växtarter i länen.

Biotopskyddsområden i skog och jordbruksmark

Med stöd av 7 kap. 11 § miljöbalken kan speciella och/eller värdefulla biotoper skyddas.

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett avtal mellan markägaren och staten eller en kommun. Avtalen är reglerade i 7 kap 3 § 2 st Jordabalken.

Reservat i marin miljö

Det finns inget skyddsinstrument i Miljöbalken som betecknas marint reservat eller marint skyddsområde utan det rättsliga instrument myndigheterna normalt kan använda för att skydda marina miljöer med Miljöbalken är genom att bilda reservat. Det är länsstyrelserna och kommunerna som har initiativrätt till att bilda reservat. Utanför territorialgränsen, i den ekonomiska zonen, saknas möjlighet enligt lagstiftningen att bilda naturreservat, däremot får regeringen meddela föreskrifter för att skydda och bevara den marina miljön (jfr 2 § lag om Sveriges ekonomiska zon). Föreskrifter för fiskets skydd meddelas av Fiskeriverket. Fiskeriverket kan även meddela föreskrifter för fiskets utövande om det behövs för skydd av naturmiljö, t.ex. inom naturreservat och nationalparker.

Riksintressanta områden

I miljöbalken 3 kap. 6 § finns regler om områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Dessa områden kan vara skyddade med stöd av andra bestämmelser enligt miljöbalken, men kan också sakna sådant skydd.

Skyddade älvar, nationalstadspark

Skyddsregler enligt miljöbalken.

Skyddsmotiv

De huvudsakliga skyddsvärden som ligger till grund för förordnandet, skyddsmotiven, anges enligt följande kod:

B = vetenskapligt botaniskt

Z = vetenskapligt zoologiskt (exklusive ornitologi)

O = vetenskapligt ornitologiskt

E = vetenskapligt allmänekologiskt

S = vetenskapligt skogligt, värden som är knutna till skogsekosystemet t ex skoglig kontinuitet eller orördhet

G = geovetenskapligt

H = vetenskapligt hydrologiskt

Li = vetenskapligt limnologiskt

M = vetenskapligt marint

K = vetenskapligt kulturhistoriskt/kulturmiljö

P = pedagogiskt, endast för objekt som är direkt avsedda att utnyttjas för undervisningsändamål

F = forskningsområde/referensområde, endast för objekt som är direkt avsedda att nyttjas för forskning eller miljöövervakning

L = landskapsbild

R = rekreation, friluftsliv

Skyddsmotiv för nationalparkerna anges i tabell 1.

Så görs statistiken

Föreliggande uppgifter om skyddad natur i Sverige är till stora delar hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, Naturvårdsregistret, NVR, i databasen VIC-Natur. Uppgifterna avser förhållanden den 31 december 2005. Det registeruttag som ligger till grund för här redovisad sammanställning gjordes i oktober 2006.

Register över skyddade områden - NVR

Enligt 33 § områdesskyddsförordningen skall länsstyrelsen föra ett register över beslut i naturvårdsärenden och andra förhållanden på naturvårdens område (naturvårdsregister). Vidare skall Naturvårdsverket föra ett sammanfattande nationellt register. Med stöd av denna paragraf har Naturvårdsverket meddelat närmare anvisningar i form av en kungörelse för hur detta skall ske (Statens naturvårdsverks författningssamling SNFS 1980:1, NV:4).

Inom ramen för IT-systemet VIC-Natur har ett nytt naturvårdsregister tagits i bruk, databasen NVR. NVR innehåller både administrativa data och själva områdesgränserna och ersätter det tidigare registret samt även den s.k. NAVO-databasen, där digitala gränser förts av Lantmäteriet (Metria). NVR är en del av konceptet VIC-Natur. Genom VIC-Natur har Naturvårdsverket, länsstyrelserna och Lantmäteriet gemensam tillgång till kartdata för områdesskyddet och informationssystem som stödjer verksamheten. I kartdatabasen finns dels de kartdata som genereras via naturvårdsarbetet, dels digitala kartor från Lantmäteriet.

Statistikens tillförlitlighet

Statistiken om nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000-områden bygger på uppgifter från Naturvårdsregistret (databasen NVR). Databasen revideras kontinuerligt och är ännu inte helt komplett.

Arealuppgifterna i NVR är mer tillförlitliga än motsvarande uppgifter i det tidigare Naturvårdsregistret, som i vissa fall angivits med summarisk precision. Tidsserier är därför inte helt jämförbara.

NVR uppdateras kontinuerligt. En del arealer har reviderats pga. förändringar i den geometriska utbredningen, t ex kan en utvidgning eller ny inmätning av objektet ha gjorts. Även andra uppgifter kan skilja sig, områden kan t ex tidigare ha varit felaktigt klassade, datum kan ha reviderats etc. Även uppgifter om naturtyper har reviderats och materialet håller idag högre kvalitet än tidigare. Vidare skall observeras att ett och samma område som sträcker sig över länsgräns redovisas som ett område i vardera länet med olika objektidentitet. Antalet sammanhängande områden av visst slag i landet som helhet är därför något lägre än de som redovisas i tabellernas summarad.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild beskrivning av statistiken på SCB:s hemsida, www.scb.se/MI0603.

In English

Summary

The information in this report on protected nature in Sweden is taken from the Swedish Environmental Protection Agency's database on protected nature, NVR. The purpose of the report is to give an overall picture of the situation concerning protected areas in Sweden as well as to give an account of certain revisions and analyses that have been carried out concerning the general status of nature protection in Sweden.

Until 1 January 1999, the main legislative provision for nature protection in Sweden were embodied in the Act on the Management of Natural Resources (NRL), which formed a kind of umbrella. On 1 January 1999, the Act was replaced by the Environmental Code.

Protected areas 2005

The situation in Sweden as of 31 December 2005 concerning the statutory protection of nature regulated by the Environmental Code is summarized below.

Overview of protected areas in Sweden 2005

	Number	Total area, hectares	Land surface (excluding water), hectares
National Parks (NP)	28	699 863	632 640
Nature Reserves (NR)	2 712	4 103 085	3 463 008
Nature Management Areas (NVO)	136	162 740	119 950
Wildlife Sanctuaries (DVO) ¹⁾	1 040	107 506	60 670
Total	3 916	5 073 195	4 276 268
Natura2000-sites	3 992	6 292 983	..

1) Refers to 2004.

In all, the above forms of protection encompass 4.28 million hectares of land, which represents 10.4 % of Sweden's land surface. The following facts should be specially noted.

Each nature reserve has its own tailor-made regulations. This entails, for example, that forest tracts within the nature reserves in many cases completely lack protection or may have only limited protection. Wildlife sanctuary status does not imply any protection for the accompanying biotope/nature type. Only such matters as access, hunting and fishing are regulated.

Natural monuments usually consist of natural objects, such as trees or erratic blocks. The surface areas in this protection category are negligible by comparison and are thus not mentioned here.

The figure 10.4 % of Sweden's land surface can therefore only be used as a measure of how much of the land surface receives some degree of legal protection under the auspices of the Environmental Code. This means that this figure gives no indication as to whether the included nature types have satisfactory protection.

During 2005, the Swedish Environmental Protection Agency has paid SEK 991 million to secure new and present areas.

Types of nature

Coniferous forest and mire are the predominant types of nature found in national parks and nature reserves below the pre-mountain border. Above the pre-mountain border is alpine heath most common. Water surfaces make up about

10 % of the total area in national parks and about 15 % of the total area in nature reserves.

Uneven distribution

Areas with protected status are very unevenly distributed in the country. As regards nature reserves, 2.9 million hectares or about 85 % of the nature reserve land area is to be found in the three northernmost counties. Within these counties the protected areas are concentrated to the mountains or along the edge of the mountain chain.

Protection of biotopes

The protection of biotopes is regulated in the Environmental Code chapter 7, sect. 11 and consists of three types of protection. 4 840 areas comprising 14 825 hectares of forest biotopes have been delimited by the County Forestry Boards. The County Government Boards have delimited agricultural biotopes in 81 areas comprising 165 hectares.

In the Environmental Code chapter 4, sect. 6, rivers protected from hydroelectric power exploitation are mentioned. These comprise the four National Rivers; Torneälven, Kalixälven, Piteälven and Vindelälven and a further 38 river basins with a total area of 153 000 km². Moreover, 10 river courses in 7 rivers are protected.

The Nordic countries have large areas of protected nature per capita compared to other parts of Europe. If, on the other hand, we consider protected nature as a share of total area, many other European countries have protected greater shares of their territories, in spite of greater population density.

List of tables

Explanation of symbols	15
1. National parks	15
2. Nature reserves by county 2004 and 2005	16
3. Culture reserves	16
4. Nature management areas by county 2004 and 2005	17
5. Natural monuments by county	17
6. Wildlife sanctuaries by county	18
7. Natura 2000 sites by county	18
8. Nature types in national parks. Hectares	19
9. Nature types in national parks. Per cent	19
8. Nature types in national parks. Hectares. Continued	20
9. Nature types in national parks. Per cent. Continued	20
10. Nature types in nature reserves by county. Hectares	21
11. Nature types in nature reserves by county. Per cent	21
10. Nature types in nature reserves by county. Hectares. Continued	22
11. Nature types in nature reserves by county. Per cent. Continued	22
12. Mountain nature types in national parks. Hectares	23
13. Mountain nature types in national parks. Per cent	23
14. Mountain nature types in nature reserves. Hectares	23
15. Mountain nature types in nature reserves. Per cent	23
16. Productive forest land in national parks and nature reserves below the mountainous region border by county 2005	24

17a. The 10 largest nature reserves by area	24
17b. The 10 largest nature management areas by area	24
17c. The three largest protected nature areas by area	25
17d. The 10 largest wildlife sanctuaries by area	25
17e. The 10 largest Natura 2000 sites by area	25
18. Size distribution of protected areas, hectares	26
19. Population within different distances from national parks, nature reserves and nature management areas.	26
20. Trustees of national parks, nature reserves and nature management areas, no. by county	27
21. Animal and plant species which are protected in the whole country	27
22. Nature conservation agreements, habitat protection areas and biotopes in agricultural land 2005	28
23. Marine protected areas	28
24. Decisions on NR and NVO by local government by county	29
25. Areas of national interest, area in hectares	29
26. Rivers protected against hydro electric power exploitation	30
27. National city park	31
28a. Costs for secured areas, year 2005, 1 000 SEK	31
28b. Breakdown of costs by form of acquisition	31
29. Protected nature in some countries in 2004	32
30. Protected nature, summary	33

List of terms

alla kategorier	all categories
antal	number of
areal	area
barrblandskog	coniferous mixed forest
barrskog	coniferous forest
barrsumpskog	coniferous swamp forest
begränsat skydd	limited protection
biotopskyddsområde	habitat protection area
björkskog	birch forest
blandskog	mixed forest
block	block, boulder
bolag	company
botanik	botany
djurart	animal species
djur- och växtskyddsområde	wildlife sanctuary
därav	of which
enskilda	private
fastställd	determined
fjäll	mountain

fjällnära	above the pre-mountain border
forskning	research
fridlyst	protected (by law)
friluftsliv	outdoor recreation
fågeldirektivet	birds directive
förvaltare	trustee
geovetenskap	geology
glaciär	glacier
granskog	spruce forest
habitatdirektivet	habitat directive
hed	moor, heath
hela landet	the whole country
hydrologi	hydrology
hygge	clear-felled area
häll	flat rock
ideella	non-profit
impediment	non-productive forest land
inom	within
inget skydd	no protection
jordbruksmark	agricultural land
kommun	municipality
kulturhistoriskt/kulturmiljö	cultural-historical/cultural environment
kulturresevat (KR)	cultural reserve
landskapsbild	scenery
landyta	land surface (excluding water)
limnisk ekologi	freshwater ecology
län	county
länsstyrelsen	County Administrative Board
lövblandade barrskogar	deciduous mixed coniferous forest
lövskog	deciduous forest
lövsumpskog	deciduous swamp forest
marin ekologi	marine ecology
marin	marine
medelavst., medelavstånd	average distance
miljö	environment, surroundings
miljöbalken	Environmental Code
miljöskyddslagen	Environmental Protection Act
myr	mire
nationalpark (NP)	national park
nationalstadspark	national city park
Natura 2000-område	Natura 2000 site
naturminne	natural monument
naturreservat (NR)	nature reserve

naturtyp	nature type
naturresurslagen (NRL)	Act on the Management of Natural Resources
naturvårdsavtal	nature conservation agreement
naturvårdslagen (NVL)	Nature Conservation Act
naturvårdsområde (NVO)	nature management area
Naturvårdsverket	The Swedish Environmental Protection Agency
nummer	number
område	area
ornitologi	ornithology
pedagogik	education
privat	private
Riksantikvarieämbetet	The National Heritage Board
riksintresse	national interest
saknas	missing
sammanhängande	continuous
sjö	lake
skoglig ekologi	forest ecology
Skogsstyrelsen	National Board of Forestry
skogstyp	forest type
Skogsstyrelsen	The Swedish Forest Agency
skyddad natur	protected area
skyddad produktiv skogsmark	protected productive forest land
skyddsmotiv	reason for protection
skötselplan	management plan
staten	government(-owned)
stiftelse	foundation
summa	sum
tallskog	pine forest
totalt skydd	complete protection
totalyta	total area
triviallövskog	trivial deciduous forest
utsläpp	discharge, emission
vatten	water
vattenkraftsutbyggnad	exploitation of hydroelectric power
vetenskapliga institutioner	scientific institutions
zoologi	zoology
ädellövskog	selected valuable broad-leaved forest
älv	river
äng	meadow
övrigt	other